

Răzvan Zinică

MILVUS CSOPORT ÉVES JELENTÉS 2017

Laki Zoltán

Papp Gábor

TARTALOMJEGYZÉK

1.	RÓLUNK	3
2.	KÖSZÖNTŐ	4
3.	FAJVÉDELMI ÉS KUTATÁSI TEVÉKENYSÉGEK	6
	A szalakóta kutatása és védelme	7
	A kerecsensólyom védelme és kutatása	9
	A kék vércse védelme és kutatása	10
	Tűzok kutatása és védelme	12
	A békászó sas védelme és kutatása	14
	A barna medve védelme és kutatása	15
	Az ürge és hörcsög védelme és kutatása	17
	A molnárgörény faunisztikai és genetikai vizsgálata	20
	Földikutyák védelme és kutatása	21
	Halak kutatása és védelme	22
	Kételtűek és hullók védelme és kutatása	23
4.	MADÁR MONITORING PROGRAMOK	24
	Országos állomány felmérés és monitoring	24
	Románia és Európa fészkelő madarainak atlasza	25
	Nyílt élőhelyek éjszakai madarainak monitoringja	26
	Romániai fészkelő ragadozómadár monitoring program	27
	Téli ragadozómadár monitoring	28
	Nemzetközi Vízimadár Szinkronszámlálás (Midwinter)	29
	Mindennapi Madarak Monitoringja Romániában	30
	Kiemelt fajok felmérése és monitoringja	31
	Kék vércse monitoring	31
	A kerecsensólyom költési sikerének monitorozása	32
	A szirti sas költési sikerének monitoringja	33
	A békászó sas költési sikerének monitorozása	34
	Helyi jellegű felmérések és monitoring programok	35
	Erdei madárfajok monitoringja a Dâmbovița völgyének a felső részében	35
	Vízirigó monitoring a Felső-Maros-szorosban	36
5.	NYILVÁNOS BIOLÓGIAI ADATBÁZISOK MŰKÖDTETÉSE	37
	OpenBirdMaps, egy nyílt, online adatbázis	38
	„Európai Emlősök Atlasza” adatgyűjtés	40
6.	VÉDETT TERÜLET KEZELÉS	41
7.	GYŰRÜZÉSI TEVÉKENYSÉGEK. GYŰRÜZŐTÁBOR A CHITUC-TÚRZÁSON	44
8.	IX. „MILVUS” NEMZETKÖZI TERMÉSZETFOTÓ VERSENY	47
9.	VADÁLLATOK REHABILITÁCIÓS KÖZPONTJA	50
10.	ÖKOSZISZTÉMA SZOLGÁLTATÁSOK FELMÉRÉSE	53
11.	ZÖLD INFRASTRUKTÚRA TERVEZÉS	56
12.	NEVELÉSI TEVÉKENYSÉGEK	58
13.	MILVUS ÖSZTÖNDÍJ	60
14.	TERMÉSZETVÉDELMI JOG, LOBBI	62
	Természetvédelem és agrárpolitika	63
	Nagyragadozókkal kapcsolatos szabályozások	64
	Kezelési útmutató ürgés gyepek megfelelő fenntartásához	65
	Natura 2000 Koalíció	66
15.	TÁJÉKOZTATÁS ÉS KOMMUNIKÁCIÓ	68
16.	KIADVÁNYOK, PUBLIKÁCIÓK ÉS KONFERENCIÁK	70
17.	GAZDASÁGI JELENTÉS	73
18.	2017-BEN FUTOTT PÁLYÁZATAINK ÉS SZERZŐDÉSES MUNKÁINK. SZPONSZOROK ÉS TÁMOGATÓK	74

KÖZREMŰKÖDTEK

Fotók: a nem feliratozott fotók szerzője a Milvus Csoport

Grafika és kiadványszerkesztés: Orbán Tibor

Szerkesztő: Kelemen Katalin

SZIMBÓLUMOK JELENTÉSE

önerőből,
adományokból
fenntartott program

pályázatból
finanszírozott
program

alkalmazottak
végzik

önkéntesek
végzik

A MILVUS CSOPORT KÜLDETÉSE

Egy olyan világot szeretnénk, amelyben az ember valós harmóniában él a természettel, nem kizsákmányolva azt, ahol a természet az egyik legnagyobb érték és mindenki ennek megfelelően is cselekszik.

Minden nap azért dolgozunk, hogy természeti örökségünket megőrizzük. Tesszük ezt az emberek tudatosításával, a veszélyeztetett fajok gyakorlati védelmével, a törvények betartatásával, a természetet érintő politika befolyásolásával.

ÉRTÉKEINK

Szakmaiság, hitelesség - értünk a természetvédelemhez, nem csak beszélünk róla, hanem gyakoroljuk is, mindezt úgy, hogy a döntéshozatalban terepi tapasztalatainkra is támaszkodunk.

KÖSZÖNTŐ

Kedves természetbarátok, szimpatizánsok, érdeklődők!

2017 nem a hatalmas áttörések éve volt természetvédelmi szempontból. Sajnos, a természetvédelmet is meghatározó politikai színpadon, nem történtek meg azok a jelentős változások, melyekre a világnak oly nagy szüksége volna. Továbbra is csak beszélünk a biodiverzitás csökkenésének megállításáról, arról, hogy az emberiség okozza a földtörténet hatodik tömeges kihalását, de nem sokat teszünk azért, hogy orvosoljuk ezeket a problémákat. Az Európai Unió tíz évente rájön (legközelebb 2020-ban), hogy megint nem sikerült elérnie a stratégiaileg kitűzött célt, és nem sikerült megállítani a biológiai sokféleség csökkenését az EU-ban. Hogy miért? Mert csak deklarált célok vannak, igazi szándék nincs. A biodiverzitás csökkenése hasonló a klímaváltozáshoz – amíg nem érezzük a következményeit a saját bőrünkön, addig a politikában nagyrészt csak beszélni fognak róla. Amikor már érezni fogjuk a hatásait, akkor viszont valószínűleg késő lesz már visszafordítani a folyamatot.

Szűkítve a kört, Románián belül sem történtek áttörések, pedig néhány nagyon fontos változásra lenne szükség. Románia továbbra is alig fordít erőforrásokat a védett területek kezelésére. Az ország hivatalos turisztikai reklámjai kiemelik, hogy milyen gazdag nálunk a természet (Explorați grădina Carpaților), ugyanakkor ezt a gazdagságot szinte semmilyen módon nem próbálja a kormány megvédeni.

Ebben az általános helyzetben, sok esetben akár a trendekkel szemben is, mi megpróbáltunk minden tőlünk telhetőt megtenni a természet védelmében.

Néhány madárfajjal kiemelten foglalkoztunk az elmúlt években és szerencsére ez meglátszik az elért eredményeken is. 2017 rekord év volt a Partiumba és a Bánságba védelmi beavatkozásainknak köszönhetően visszatért **kerecsensólyom** számára, ugyanis 17 pár repített fiókákat és a faj tovább terjeszkedett – most már költ Bihar megyében is.

A **szalakóták** számára is jó év volt az idén. 165 műödút helyeztünk ki a már kint levő 294 mellé. Összesen 52 odúban volt költés, és a kerecsensólyomhoz hasonlóan, új területeket hódított meg az idén a faj. Erőfeszítéseket tettünk annak érdekében, hogy a Marosvásárhely – Iasi autópálya terve olyan legyen, hogy mind az építkezés mind a használat időszaka alatt a lehető legkevesebbet ártson a természetnek és minél „átjárhatóbb” legyen a vadállatok számára.

Nagyon fontos számunkra döntéseink és javaslataink tudományos megalapozottsága, ezért ebben az évben is folytattuk a különböző madárfajok **monitoring-programjait**, mert csak ezek segítségével lehet reális képet kapni az állományok állapotáról. Ezt segíti, a mindenki által hozzáférhető nyílt adatbázisunk is, melyben már több mint félmillió adat található. Az elmúlt években kidolgoztunk több **agrár-környezetvédelmi** csomagot a Mezőgazdasági Minisztérium számára és az idén sikerült elérni, hogy két csomag érvénybe is lépjen. Ezek a békászó sas és a tűzok számára kedvező mezőgazdasági művelést fogják elősegíteni és jelentős támogatást biztosítanak a gazdák számára is.

A Chituc-túrzáson szervezett madárgyűrűző-táborunk az idén is három hónapig működött, melynek során több mint tízezer madarat gyűrűztünk és egy újabb fajjal gazdagítottuk Románia faunáját.

Rehabilitációs Központunk az idén is teljes gőzzel üzemelt és több mint száz sérült madarat sikerült megmentenünk. 2017-től már **hús védett terület kezelését** látjuk el, közülük többet partnereinkkel közösen, annak ellenére, hogy ez óriási terhet ró az egyesületre.

Nevelési tevékenységeink idén is több mint ezer gyereket érintettek.

Természetfotó-versenyünk kilencedik évadjához érkezett.

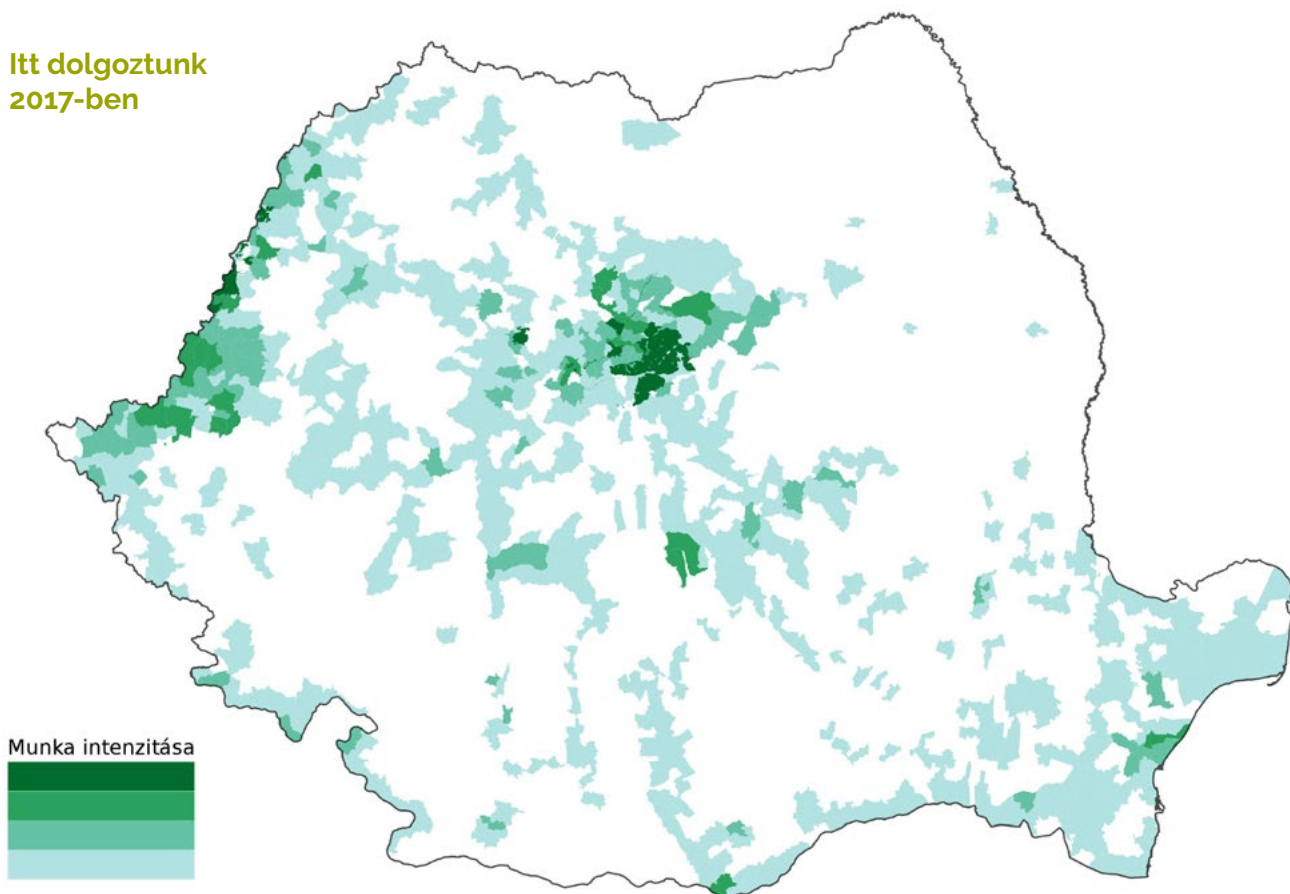
A megvalósítások ezzel nem érnek véget, a folytatásban minden részletet meg lehet találni ürge áttelepitéstől, kékvércse- és medvevédelmen át az ökoszisztéma szolgáltatásokig.

Papp Tamás
elnök

229
önkéntes

25
alkalmazott

Itt dolgoztunk
2017-ben

FAJVÉDELMI ÉS KUTATÁSI TEVÉKENYSÉGEK

Az elmúlt évtizedekben nagyarányú változások mentek végbe számos faj élőhelyein, melynek következtében sok állatfaj korábbi elterjedési területe drasztikusan lecsökkent. Sajnos nem lehet minden veszélyeztetett fajra átfogó védelmi tervet kidolgozni, emiatt a szakembereknek prioritizálniuk kell.

Ennek értelmében, a legtöbb országban, így hazánkban is elsősorban a globálisan veszélyeztetett vagy fokozottan védett állatfajok kerülnek a védelmi övintézkedések reflektorfényébe. Védelmük sok esetben csak úgy valósítható meg, hogy elsősorban élőhelyüket védjük. Ezzel pedig, a célfaj mellett, számos további ott élő állat és növényfaj védelmét is biztosíthatjuk.

Ezért is hívjuk ezeket a kiemelt fajokat ernyő fajoknak, mert megőrzésük védőernyőt nyújt a többi ott élő faj számára is. Az ilyen, veszélybe került és sürgős védelmi intézkedéseket igénylő fajok számára elengedhetetlenek a fajvédelmi tevékenységek. Ezek célja az adott fajok védelmi terveinek kidolgozása és a célzott, konkrét védelmi intézkedések gyakorlatba ültetése.

Az idén is részt vettünk különböző nemzetközi szintű fajvédelmi programokban, illetve igyekeztünk a korábbi években elkezdett, hasonló projektjeink tevékenységeinek folytatását is biztosítani.

Răzvan Zinică

A SZALAKÓTA KUTATÁSA ÉS VÉDELME

Az ország nyugati felében végzett szalakótavédelmi programunk az utóbbi években magasabb szintre lépett. A szalakóta védelme a Kárpát-medencében¹ projektnek köszönhetően 2014 és 2020 között megoldódott programunk finanszírozása. A projekt fő célkitűzése a Kárpát-medence szalakóta állományainak megerősítése és hosszú távú védelmüknek megalapozása.

- Az idei évben kihelyezett műodúink száma meghaladta a négy százat, megfelelő költőhelyeket biztosítva a faj számára.
- Az áramütés okozta mortalitás csökkentése érdekében idén kijelöltünk több mint 1200 közép feszültségű oszlopot, melyeket a jövő évben igyekszünk leszigeteltetni.
- Az idei évben 25 geolokátor és 6 műholdas jeladó felszerelése révén próbáljuk megismerni a szalakóták vonulási útvonalait és pontos telelőterületeit, ugyanis ezek ismerete elengedhetetlen egy hosszú távú fajmegőrzési stratégia kidolgozásához. A műholdas jeladóval felszerelt madarak mozgása [nyomon követhető a nagyközönség számára](#) is.
- Leellenőriztük az általunk korábban kihelyezett 459 műodút és ezekből 52-ben találtunk költést.
- 2017-ben összesen 202 szalakótát gyűrűztünk meg (166 fiókát és 36 öreg egyedet), minden madár színes gyűrűs jelölést is kapott.
- Egy rövid dokumentumfilmet készítettünk, melynek célja a faj, valamint a projekt keretében zajló kutatási és védelmi tevékenységek bemutatása.

¹ ROLLERLIFE, referencia szám: LIFE13 NAT/HU/000081

- Először került Romániában szalakótára műholdas jeladó (6db) és geolokátor (25db)
- A Bihar megyei szalakóta állomány elkezdett észak felé terjeszkedni, hála a kihelyezett költőládáknak.

52

pár szalakóta
használta az
odúinkat

459

szalakóta műodút
helyeztünk ki eddig
a projekt során

202

szalakótát
gyűrűztünk

A KERECSENSÓLYOM VÉDELME ÉS KUTATÁSA

A védelmi tevékenységeknek köszönhetően, az utóbbi években a romániai kerecsensólyom költőállomány megsokszorozódott. Ezek a nagyszerű eredmények elsősorban a mesterséges fészkelőhelyek biztosításának tudhatók be. A faj hosszú távú védelme azonban más aspektuson is múlik, mint például a megfelelő táplálékbázis biztosítása.

A „[Veszélyeztetett parlaji sas és kerecsensólyom populációk zsákmánybázisának biztosítása a Kárpát-medencében](#)” című projekt¹ keretén belül több olyan tevékenységünk is volt, amiknek épp ez volt a célja.

Mivel a korábbiakban nem rendelkezünk megbízható adatokkal arról, hogy az ürge és a hörcsög mennyire jelentős tápláléka a partiumi és bánsági kerecseneknek, 2017 tavaszán hét, nagyfeszültségű oszlopra szerelt műfészkekben költő kerecsenpárt követtünk mozgásérzékelő kamerákkal. Ennek elsődleges célja a sólymok zsákmányának fajsztípus azonosítása volt. A műfészkekkel már korábban ellátott oszlopok Arad, Temes és Bihar megye alföldi régióiban találhatók. A fiatalok kirepü-

lése után ezeket a kamerákat leszereltük, a közel 200 ezer felvétel elemzését magyarországi munkatársaink végzik.

Többek között a táplálkozóterületek felderítése céljából, 3 sólyomra (2 fiókára és egy kifejlett himre) műholdas jeladó is került. A madarak mozgása a www.satellitettracking.eu oldalon követhető nyomon, 2017-től kezdve immár román nyelven is.

17 PÁR

kerecsensólyom
költött, romániai
rekord

- A nagyszámú műfészkeknek, valamint a jó táplálkozóterületeknek köszönhetően 2017-ben rekord számú kerecsensólyom (17 pár) költött sikeresen Románia partiumi és bánsági alföldjein, míg 2011-ben még csak egy költőpárt ismertünk.
- Idén először 7 fotócsapda került ki bánsági és partiumi kerecsenfészkekhez, 200 ezer értékes felvételt szolgáltatva a sólymok zsákmányairól

¹ LIFE13 NAT/HU/000183

A KÉK VÉRCSE VÉDELME ÉS KUTATÁSA

A program fő célja a romániai kék vércse költőállomány megfelelő védelmi helyzetének biztosítása, hozzájárulva ezzel a közép-kelet európai populáció hosszú távú fenntartásához. Ezen kívül kiemelt cél, hogy megfelelő körülményeket biztosítsunk az őszi időszakban az ország területén gyülekező, illetve átvonuló kék vércsék számára, melyek jelentős részét teszik ki a teljes világállománynak.

A kék vércse fajvédelmi programot a Milvus Csoport jelenleg saját forrásból finanszírozza, 2017-ben kizárólag a populációgenetikai mintavételezéshez volt külső forrás biztosítva. Tevékenységeinkben ebben az évben 6 alkalmazott és 3 önkéntes vett részt.

Két mesterséges odútelepen 139 költőláda minőségét ellenőriztük, ebből 73 darabot javítottunk vagy pótolunk.

Hét költőtelepen összesen 133 kék vércsét gyűrűztünk meg, ebből 127 madár fiatal volt 6 pedig kifejlett példány. Minden vércse egyedi színes gyűrűt is kapott.

✈ Egy magyar-szlovák kék vércse védelmi LIFE projekt keretében, az **MME**-vel közösen végzett populációgenetikai elemzéshez szükséges mintavételezés az idén is folytatódott. A nyugati határszélen könnyen elérhető volt a kitűzött harmincas mintaszám. Három költőtelepen, 30 különböző fészekaljból származó fiókától vettünk vérmintát. A Kárpát-medencén kívül (Román Alföld, Dobrudzsa) már nehezebben, négy telepen csupán 14 egyed fészket értük el.

✈ Négy ország összesen hét szervezetének közös munkájaként beadásra került egy új nemzetközi kék vércse-védelmi LIFE pályázat. Pozitív elbírálás esetén, hat éven keresztül biztosított lesz a kékvércse-védelmi programunk finanszírozása. A Milvus Csoport romániai partnere az ENEL Distribuție Banat áramszolgáltató, illetve elosztó társaság, amely több mint 600 ezer euróval járulna hozzá ahhoz, hogy az Arad illetve Temes megyei középvezetékű vezetékhálózatok jelentős része ne fenyegetse többé áramütéssel a kék vércsákat és a többi vadon élő madarat.

133kék vércsét
gyűrűztünk

- *Befejeztük a populációgenetikai vizsgálatához szükséges mintavételezést.*
- *Először sikerült egy áramszolgáltatót bevonnunk partnerként egy madárvédelmi pályázatba.*
- *Két mesterséges fészektelepen feljavítottuk a költőládák állagát.*

TÚZOK KUTATÁS ÉS VÉDELEM

Motkó Béla

A tűzok, Európa legnagyobb röpképes madara, világszerte veszélyeztetett. Romániai állományai az elmúlt két évszázad alatt gyakorlatilag eltűntek, a tűzok országos szinten a kipusztulás szélére jutott. A mintegy 40-50 egyedre tehető, egyetlen életképes romániai tűzok populáció a Bihar megyei Nagyszalonta környékén maradt fenn, ezért ennek megőrzése első számú prioritás.

A madarak egyaránt használják a romániai (nagyszalontai határ) illetve magyarországi (Mezőgyán környéke) élőhelyeket, így az állomány megőrzése kizárólag nemzetközi összefogás által valósítható meg. A tűzokvédelmi tevékenységekhez szükséges forrásokat a Milvus Csoport évek óta önerőből fedezi. 2017-ben 7 alkalmazott és 4 önkéntes járult hozzá az eredmények eléréséhez.

2017-ben 6 kiszállás alkalmával összesen 86 példányt figyeltünk meg, a legtöbbet (29 pld.) december 10.-én.

Részt vettünk a jelenleg futó nemzetközi tűzokvédelmi LIFE projekt konferenciáján, a nemzetközi tűzok szinkronszámláláson, valamint a magyarországi Országos Tűzokvédelmi Munkacsoport éves ülésén.

A nagyszalontai önkormányzat kezdeményezésére, partnereinkkel közösen egy határon átnyúló tűzokvédelmi projekt dokumentációját állítottuk össze és nyújtottuk be finanszírozásra az Interreg V-A Románia-Magyarország Program keretén belül megjelent pályázati kiírásra. A projekt pozitív elbírálásban részesült, megvalósítása 2018-ban kezdődik.

Sikeresen egyeztettünk a Mezőgazdasági Minisztériummal annak érdekében, hogy a romániai Nemzeti Vidékfejlesztési Program (PNDR) keretén belül, a 2018-as évvel kezdődően elérhető legyen – az általunk javasolt – tűzokvédelmi agrárkörnyezetgazdálkodási (agromediū) csomag.

Fontos adatokkal és információkkal járultunk hozzá a Bonni Egyezmény (amely a vándorló állatfajok védelméről rendelkezik) Közép-Európai Tűzokpopulációk Megőrzéséről Szóló Egyetértési Memorandumának negyedik találkozóját megelőző országjelentéshez. A szerződő felek találkozására 2018-ban kerül majd sor, és ott határoznak, többek között az egyes tagországok jelentései alapján, a következő évek közép-európai tűzokvédelmi akciótervének prioritásairól.

- *Életbe lépett az általunk kidolgozott, román tűzokvédelmi agrárkörnyezetgazdálkodási (agromediū) program.*
- *Nagy örömünkre szolgál, hogy Nagyszalonta önkormányzata felismerte az utolsó romániai tűzokállomány megóvásának jelentőségét, és aktívan részt vállalnak a fajvédelmi programban.*

A BÉKÁSZÓ SAS VÉDELME ÉS KUTATÁSA

Már közel húsz éve kiemelten foglalkozunk ezzel fajjal, mely kulcsszerepet töltött be a Natura 2000 hálózat madárvédelmi területeinek a kijelölésében. Egy sikeres, négy éves LIFE projektet is futtattunk (2010-2013) a faj védelme érdekében, melynek eredményeképpen a békászó sas bekerült a romániai köztudatba.

A projekt ideje alatt elkészítettük az országos fajvédelmi akciótervet és az európai fajvédelmi akcióterv megújítását kezdeményeztük. Továbbá egy, a faj védelmét célzó agrár-környezetvédelmi csomagot is elkészítettünk és benyújtottunk a Mezőgazdasági Minisztériumnak. Az utóbbi években önerőből próbáljuk meg fenntartani tevékenységeinket, elsősorban a Nyárad és Kis-Küküllő menti Natura 2000 területeken.

Idén sikeres lobbizás után elfogadta a Mezőgazdasági Minisztérium az öt éve elkészített békászó sas védelmét segítő agrár-környezetvédelmi csomagunkat, amelyet 2018-tól már igényelhetnek a gazdák a kijelölt területeken.

18 fészket ellenőriztünk le, öt fészekben volt sikeres költés és négy fészekben színes gyűrűvel jelöltük a fiókákat.

Két fészekhez kamerát helyeztünk ki, melynek segítségével adatokat gyűjtöttünk a faj táplálékáról, a fiókák kirepülési időpontjáról és az esetleges veszélyeztető tényezőkről.

Az elmúlt években színes gyűrűvel jelölt madaraink közül az idén hat madarat azonosítottak be, négyet Afrikában és Izraelben és kettőt Erdélyben.

Előadással vettünk részt a faj védelméről szóló nemzetközi konferencián Burgasban (Bulgária).

BARNA MEDVE VÉDELEME ÉS KUTATÁSA

A medvevédelmi projektünket több forrásból finanszírozzuk. Ebben az évben programunkat a hollandiai Bears in Mind, a svájci Bernd Thies Foundation, illetve a Columbus ZOO & Aquarium (Amerikai Egyesült Államok) támogatta. A program a romániai barnamedve-állomány megőrzéséhez kíván hozzájárulni egy általunk kiválasztott mintaterületen végzett, védelmi és védelmet célzó kutatási tevékenységek révén. Törekszünk arra, hogy eredményeink révén máshol is alkalmazható módszereket mutassunk fel.

KUTATÁSI TEVÉKENYSÉGEK

2017 folyamán 6 medvét (4 hím, 2 nőstény) fogtunk be és láttunk el **nyomkövető** rendszerrel (GPS-GSM nyakörvek). A nyakörvek által gyűjtött adatok többek között lehetővé teszik majd a későbbiekben, hogy elemezni tudjuk a medvék élőhely használatát, lokalizálni tudjunk fontos ökológiai folyósokat, illetve táplálkozó és teledőhelyeket, vizsgálhassuk hogyan alkalmazkodnak a medvék az emberi jelenlétnek.

Ebben az évben 14 új **medvebarlangot** és egy nyílt fészket azonosítottunk be, ezennel befejezve a barlangos terepmunkánkat. Ezt a tevékenységet még 2008-ban kezdtük el azzal a céllal, hogy többet tudjunk meg a medvék teledési szokásairól, a teledőhelyek kiválasztásáról, illetve a barlangok fizikai jellemzőiről. Mindeddig összesen 115 barlangot és 8 nyílt fészket vizsgáltunk meg.

2017 nyarán a tervezett Marosvásárhely- lași autópálya mentén **szőrscapdázunk**. A tevékenységet idén másodszor ismételtük meg, az első fázis 2014-ben történt, a harmadik és egyben utolsó ismétlés pedig 2020-ra van ütemezve. Az összesen 68 szőrscapda a tervezett autópálya nyomvonalának két oldalán volt elhelyezve, ugyanazon pontokban, mint 2014-ben. Minden szőrscapda 17 napig volt aktív, ami összesen 1156 csapdázási napot eredményezett. A kutatás célja azon ökológiai folyósók beazonosítása (a begyűjtött szőrminták genetikai vizsgálata révén), amelyek megőrzése létfontosságú a faj számára, az autópálya megépülése és használatba adása után is. Ezt különböző technikai megoldások (pl. célzottan tervezett vadátelők) megvalósíttatása révén szándékozunk elérni.

MEDVE MENTÉSI AKCIÓK

Idén is több alkalommal mentettünk vadászók által kihelyezett hurokból medvét (2) vagy el-árvult bocsokat (4). Ahhoz, hogy az ilyen mentési akciók sikeresek legyenek, sok segítőkész partner együttműködésére van szükség, mint nemzeti park-örök, vadgazdálkodók, erdészek és nem utolsósorban a [Vets4Wild](#) egyesület állatorvosainak munkájára. Az árván maradt bocsok gondozását pedig a Balánbánya közelében működő Árva Medvebocs Rehabilitáló Központ vállalja magára, ahol nagyjából két évet fognak eltölteni, amíg önálló életre alkalmasan vissza lehet őket engedni a természetbe.

ISMERETTERJESZTÉS

Annak ellenére, hogy a barna medve világszinten veszélyeztetett faj, ki lehet jelteni, hogy nálunk az ember-természet konfliktus emblematikus fajává vált. Ezért sok energiát fektetünk abba is, hogy a döntéshozókhoz, különböző érdekeltekhez és a közvéleményhez tudományosan megalapozott információkat juttassunk el annak érdekében, hogy a medve természetvédelmi státuszának megőrzése mellett segítsük a vele való együttélést is.

Ennek érdekében folyamatosan tájékoztatjuk a sajtót, részt veszünk a minisztérium nagyragadozós munkacsoportjának munkájában és különböző, a témát érintő fórumokon.

MEDVÉK TÁPLÁLKOZÁSI SZOKÁSAINAK VIZSGÁLATA A FELSŐ-MAROS-MENTÉN

E vizsgálatot – a többi medvével kapcsolatos tevékenységünkhöz képest –, külön szakértői csoportunk végezte, egy másik kutatási területen, a Felső-Maros-mentén. Annak érdekében, hogy pontosabb képet kaphassunk a barna medve táplálkozási szokásairól, a rendelkezésre álló növényi táplálékkínálat felmérését végeztük el három dombvidéki-hegylábi mintaterületen. A felmérést külső támogatás nélkül, önerőből végezzük.

Három dombvidéki-hegylábi kutatási területen (Marosvécsen, Dédabisztrán, valamint Magyaró és Idecs között) összesen 84 db, 1 km hosszú szelvény mentén dolgoztunk.

Az gyűjtött ürülékek legjellemzőbb komponensei a vackor-, alma-, szilva-, makktermés, fűfélék, az augusztusban találtak esetében pedig a gyümölcsök mellett a kukorica, búza, zab és fűfélék.

8

nyakörves medve
küldött nekünk
adatokat az idén

115

medvebarlangot
ismerünk

- Sajnos Romániában az idén is többet foglalkoztak a medvével politikai megfontolásból, mint szakmai alapon
- Az idén megjelent a program keretében a második lektorált cikkünk a medve endoparazitáiról

AZ ÜRGE ÉS HÖRCSÖG VÉDELME ÉS KUTATÁSA

„A veszélyeztetett parlagi sas és kerecsensólyom populációk zsákmánybázisának biztosítása a Kárpát-medencében”¹ projekt kedvezményezettje a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság, velük tíz magyarországi és két romániai partner dolgozik a veszélyeztetett parlagi sas (*Aquila heliaca*) és kerecsensólyom (*Falco cherrug*) zsákmányaként fontos két védett rágcsálófaj, az ürge (*Spermophilus citellus*) és a hörcsög (*Cricetus cricetus*) állományainak megőrzéséért és megerősítéséért.

ÜRGE MONITORING

Folytatva az ürge állományainak előző években elkezdett monitorozását, 2017-ben kilenc célterületünkön több mint 24 gyepen végeztünk ürgefelmérést. Az eredmények alapján az egyes állományok méretére, és az ebben beállt változásokra következtethetünk. 2017 folyamán például, a korábbi évekkel összehasonlítva, több ürgés gyepen a járatok viszonylag nagy sűrűségét találtunk. Ez arra enged következtetni, hogy ebben az évben az ürgék kivételesen jó időjárási és táplálkozási feltételek mellett szaporodhattak. Ugyanakkor sajnos ismét több olyan beépítést, infrastrukturális beruházást azonosítottunk, ami az ott élő ürgék élőhelyét veszélyezteti, vagy már részben el is pusztította azt.

HÖRCSÖG MONITORING

Idén egy kiterjedt Arad megyei mezőgazdasági területen a hörcsög nagymértékű állományrobbanását (gradációját) észleltük. Ez elsősorban a parlagi sas (*Aquila heliaca*) fiatal egyedei számára biztosít fontos táplálékbázist, amint azt a területen vadászó sasok rendszeres megfigyelései is sugallják. Ezt az állományrobbanást, különböző élőhelyeken (tarlókon, lucernaföldeken) végzett, meghatározott hosszúságú felmérési útvonalak (transzektek) bejárásával próbáljuk számszerűsíteni.

¹ RAPTORSPREYLIFE, referencia szám: LIFE13 NAT/HU/000183

ÜRGÉK GENETIKAI ÉS KOPROLÓGIAI VIZSGÁLATA

A tavasz folyamán magyarországi partnereink segítségével sikerült elvégeznünk négy (Szatmár, Bihar, Arad és Temes megyei) állomány genetikai és stresszhormon-mintavételezését (83 minta).

A vizsgálat egyik célja az ürgepopulációk közötti rokonsági viszony felmérése, a másik pedig a parazitáltság és az állatokra ható, gyakran ember okozta stressz mértékének megítélése.

ÉLŐHELY-REKONSTRUKCIÓ ÜRGÉS LEGELŐN

Az egyik érmelléki ürgegyepen kaszálósos gyep-helyreállítást végeztünk. Ehhez a gyep két pontján, egy-egy különálló foltban kaszáltuk le a cserjésedő, gyomos növényzetet.

Az ily módon megkönnyített legeltetés ezután megteszi további hatását a gyomok visszaszorításában.

ÜRGETELEPÍTÉS

A nyári hónapokban, egy körösvidéki (Arad megye) védett gyepre 38 példányt telepítettünk át. A telepítés kettős célt szolgált: egyrészt a helyi, kis létszámú ürgeállomány megerősítését és ezzel a közelben költő kerecsensólymok (*Falco cherrug*) táplálékbázisának biztosítását tűztük ki célul, másrészt egy Arad szomszédságában található, beépítés alatt álló élőhelyről akartuk az ürgeket kimenteni.

A telepítés sikerrel zajlott, annak hosszú távú értékelését viszont csak évek múltán, rendszeresen folytatott monitorozás eredményeként tudjuk elvégezni.

ÜRGÉS GYEPEK KEZELÉSI ÚTMUTATÓJA

A projekt keretében szerzett tapasztalatainkra alapozva egy, az ürge élőhelyeinek megfelelő kezelését célzó útmutatót állítottunk össze hatóságok és gazdák számára.

NÉPSZERŰSÍTÉS

A 2017-es évben négy megye településein osztottunk és ragasztottunk ki a projekt tevékenységeivel és annak céljaival kapcsolatos szórólapokat és posztereket.

Terepmunkáink során rendszeresen terjesztjük ezeket a népszerűsítő, tudatosító anyagokat a helyi gazdák, elsősorban a pásztorok körében.

24

gyepen
monitoroztuk az
ürgeállományt

- Először gyűjtöttünk genetikai, parazitológiai és stressz-hormon-mintákat romániai ürgékből
- Romániában először végeztünk az ürgék védelme érdekében kaszálósos gyephelyreállítást
- Sikeresen telepítettünk át ürgéket természetvédelmi oltalom alatt álló területre

A MOLNÁRGÖRÉNY FAUNISZTIKAI ÉS GENETIKAI VIZSGÁLATA

Európa egyik legritkább és legkevésbé kutatott ragadozó emlőse a molnárgörény *Mustela eversmanii*. Noha az Európai Unióban védett, pontos elterjedéséről és veszélyeztetettségéről még mindig nagyon hiányosak az ismereteink.

A faj romániai elterjedésének pontosabb megismerése céljából idén is folytattuk az adatgyűjtést. E titokzatos kisragadozó előfordulását a Bánságban, a Partiumban, Moldvában és a Román Alföldön is csak az elmúlt évtizedben sikerült bizonyítani. A faj elterjedésének és élőhelyeinek jobb megismerése érdekében aktívan keressük a közutakon elütött példányokat. Ezekből ugyanakkor szövetmintát is veszünk, ami a faj taxonómiai helyzetének genetikai módszerekkel való tisztázását segíti elő. A program keretében idén:

Megközelítőleg 120 kilométernyi gyalogos transzekten kerestük a molnárgörény elütött példányait Temes és Arad megyében, emellett folyamatosan figyeltük az utak menyétféle áldozatait csaknem az egész romániai Pannon-régióban. Hét elütött példányból sikerült genetikai mintát venni.

A fentiek mellett részt vettünk a faj [magyarországi fajmegőrzési tervének](#) elkészítésében.

A Pannon-régióban gyűjtött elterjedési adatainkat tudományos publikáció formájában kívántuk leközölni. A kéziratot benyújtottuk a Magyar Emlőstani Évkönyv szerkesztőbizottságához, jelenleg még bírálat alatt van.

FÖLDIKUTYÁK VÉDELME ÉS KUTATÁSA

Földikutyavédelmi tevékenységeink idén is önerőből, két síkon folytak: egyrészt tovább zajlik egyetlen bennszülött erdélyi emlősfajunk, a mezőségi földikutya (*Spalax antiquus*) állományainak és élőhelyeinek vizsgálata, másrészt igyekeztünk hozzájárulni a faj nemzetközi természetvédelmi helyzetének átértékeléséhez.

Folytatva együttműködésünket a [Magyar Természettudományi Múzeum](#), az [MME Emlősvédelmi Szakosztály](#) és a Magyar Földművelésügyi Minisztérium Földikutya- és Űrgevédelmi Szakértői Csoportja kutatóival, a Kárpát-medencei földikutyafajok természetvédelmi helyzetének értékeléséhez gyűjtöttünk további adatokat.

2017-ben kb. 20 km²-nyi élőhelyet jártunk be, és 9 új élőhelyen találtuk meg a mezőségi földikutyát.

HALAK KUTATÁSA ÉS VÉDELME

2017-ben önerőből, önkéntesek segítségével igyekeztünk fenntartani a halak védelmével foglalkozó tevékenységeinket. Szaporodási időszakban különös figyelmet fordítottunk a Maros-szorosban található galócaállomány (*Hucho hucho*) védelmére (a szaporodóhelyek megkeresésével és ezek rendszeres felügyeletével), másrészt halbiológus kollégánk rendszeresen végez halfaunisztikai felméréseket, elsősorban Erdélyben.

Néhány érdekesség az eredmények részleges feldolgozásából:

 Megtaláltuk a nyúldomolykót (*Leuciscus leuciscus*) a Fehér, valamint Fekete-Körösben, illetve a Tőz folyóban. Kiemelkedően fontos ennek a fajnak a jelzése e három folyóból, mert a 90-es évek elején még úgy gondolták, hogy a faj majdnem teljesen eltűnt Romániából. Azóta már több folyóból előkerült.

 Sikerült a kis és nagy bucó (*Zingel streber* és *Zingel zingel*) jelenlétét bizonyítani a Szamos hazai szakaszáról, erről a területről az e két fajra vonatkozó utolsó publikált jelzés még 1964 előtti. Ugyanezen két védett halfaj jelenlétét sikerült a Marosban is igazolni.

 Adatokat gyűjtöttünk több erdélyi folyó (Berettyó, Nagy-Szamos, Nagy-Küküllő, Olt) halállományáról.

■ Egy Romániából majdnem eltűntnek hitt halfaj, a nyúldomolykó jelenlétét tudtuk bizonyítani több hazai folyóban is.

KÉTÉLTŰEK, HÜLLŐK
VÉDELME ÉS KUTATÁSA

A kétéltűek és hüllők védelmét önkéntes munkával végzik kollégáink, mert nagyon fontos e két, kevésbé közkedvelt csoport védelmével is foglalkozni.

2017-ben is tovább monitoroztuk az általunk ismert rákosi vipera (*Vipera ursinii rakosiensis*) élőhelyeket és az ezeket érintő veszélyeztető tényezőket.

Újabb elterjedési adatokat gyűjtöttünk a romániai fajokra nézve az ország különböző részéből.

Kutatásaink újabb populációkat érintettek, mint pl. a marosvásárhelyi és fekete-tenger-parti fűggyík (*Lacerta agilis*), a parajdi erdei sikló (*Zamenis longissimus*) és rézsikló (*Coronella austriaca*), a teleorman-i homoki boa (*Eryx jaculus turcicus*), a dévai homoki vipera (*Vipera ammodytes ammodytes*) populációkat stb.

Fényképekkel gazdagítottuk a készülő romániai kétéltű és hüllő fényképes határozót. E határozóban a romániai fajok és alfajok mellett a gyakori változatok bemutatását is megcélzottuk.

Az általunk kezelt Facebook csoportokon folyamatosan népszerűsítjük a hüllő és kétéltű fajokat érintő problémákat és az újabb kutatási adatokat ([Herping Romania](#), [Trachemys Adoption - Romanian Coalition](#)).

■ Megjelent az első, őshonos teknősök illegális online kereskedelemet tárgyaló cikkünk.

MADÁR MONITORING PROGRAMOK

A mezőgazdaságban, az erdőgazdálkodásban beállt változásoknak, az infrastrukturális fejlesztéseknek, a turizmus fejlődésének vagy a klímaváltozásnak is igen jelentős hatása lehet az élővilágra, így a madarakra is. Ezért nagyon fontos a fészkelő, vonuló és telelő állományok változásának nyomon követése, ami lehetővé teszi a populációs változások korai észlelését és megfelelő védelmi lépések kidolgozását.

A felmérések és monitoring programok célja reprezentatív adatsort gyűjteni Románia egész területéről, vagy helyileg egyes fajok elterjedéséről, állománynagyságáról, illetve az állományok időbeni változásáról. 2017-ben, a már eddig is futó monitoring programok mellett, sikerült elindítani egy újat is, amely a fészkelő nappali ragadozómadár fajok állományváltozásait hivatott nyomon követni, és önkéntes alapon működik. Nagyon jelentős eredmény az is, hogy a Román Madártani Társasággal ([Societatea Ornitologică Română](#) - SOR) közösen, sikerült befejezni az adatfeldolgozást a „Románia fészkelő madarainak atlasza” publikálásához. Ez jelentette a legtöbb munkát ebben az évben és ennek köszönhetően a kiadvány hamarosan megjelenhet. 2017-ben a következő monitoring programokat és felméréseket koordináltuk, illetve vetünk részt bennük.

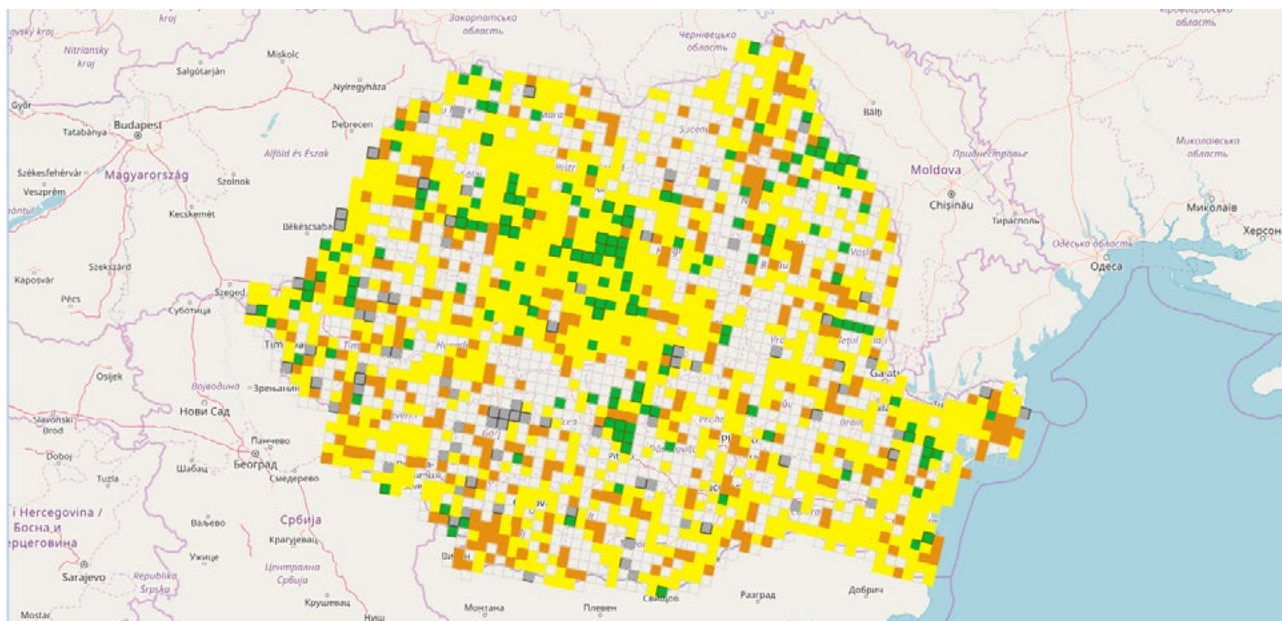
Romániában több mint 200 madárfaj fészkel. Ezek elterjedéséről és számáról az elmúlt években, az önkéntes madármegfigyelők és hivatásos madarászok munkája révén, több százezernyi megfigyelés halmozódott fel.

ROMÁNIA ÉS EURÓPA FÉSZKELŐ MADARAINAK ATLASZA

A programot elindító két szervezet, a Milvus Csoport és a [SOR](#) tervei szerint a 2006 és 2017 között gyűjtött adatok feldolgozásával készül el az első igazán részletes „Románia fészkelő madarainak atlasza”. Az atlasz célja térképeken bemutatni az országban fészkelő madárfajok elterjedését. Párhuzamosan, ugyan-csak ezeket a megfigyeléseket felhasználva hozzájárulunk az Európai Madárszámlálási Tanács ([European Bird Census Council](#) - EBCC) által koordinált „2. Európai Költőmadár Atlasz” programhoz is. A programot részben az EBCC finanszírozza a Svájci Madártani Intézetten ¹ keresztül, részben pedig a két hazai partner-egyesület önköltségén fut.

- 2017-ben a két egyesület önkéntesei 75 darab 10×10 km-es négyzet felmérését végezték el.
- Terepkiszállásokat szerveztünk több olyan faj elterjedésének a tisztázása érdekében, amelyek esetében adathiánnyal küszködtünk.
- Az idei tevékenységek javát az irodai munka tette ki, ami magában foglalta az adatok ellenőrzését és feldolgozását (elterjedési térképek elkészítése, elterjedési modellek készítése).

37
önkéntes

7500
km² felmért terület

- Románia azon kevés európai ország egyike, ahol még nem készült egy hasonló részletességű, nagy mennyiségű terepi megfigyelésen alapuló fészkelőmadár atlasz. Ez egy mérföldkönek tekinthető a hazai ornitológiai kutatásban.

¹ KST 10103 MAVÁ

NYÍLT ÉLŐHELYEK ÉJSZAKAI MADARAINAK MONITORINGJA

Mircea Achim Radu

A „Nyílt élőhelyek éjszakai madarainak monitoringja” program egyike a két Milvus Csoport által koordinált, éjszakai felmérésen alapuló programnak, és a SOR-val együttműködve valósítjuk meg. A program 2014-ben indult és elsődleges célja a **haris** (*Crex crex*), a **füleskuvik** (*Otus scops*) és a **lappantyú** (*Caprimulgus europaeus*) elterjedésének, állománysűrűségének és hosszú távú állományváltozásának a vizsgálata.

- 2017-ben a program önköltségen futott, a terepi adatgyűjtést önkéntesek végezték.
- Ebben az évben összesen 18 megyében, 32 10×10 km-es négyzetben végzett megfigyeléseket a programban részt vevő 44 önkéntes.

- *A haris egyike azoknak a fajoknak, melyek nagyon megszenvedték Nyugat- Európában a mezőgazdaság intenzifikálódását és állományuk több országban is nagyon jelentősen lecsökkent. Ezért jelentős eredménynek tartjuk, hogy sikerült megszervezni az európai szinten is nagyon jelentős romániai állomány monitorozását.*

ROMÁNIAI FÉSZKELŐ RAGADOZÓMADÁR MONITORING PROGRAM

Az idén indult új monitoring programunk, amelynek célja a ragadozómadár fajok állományában történő esetleges változások kimutatása és nyomon követése úgy regionális, mint országos szinten.

A program koordinálását önréből, míg a terepi felméréseket külső önkéntesek bevonásával végezzük. Az első, kísérleti jellegű év eredményei a következők:

- Kilenc megyéből tizenegyen jelentkeztek önkéntesnek a programba.
- Hat megyében összesen 1600 km² nagyságú területet sikerült lefedni, ami reményeink szerint a következő években jelentősen nő majd
- Sikerült befejeznünk a módszertan tesztelését. 2018-ban már egy letisztázott, javított módszertanra alapozva fog élesben is indulni a program.

- Nagy örömünkre – hosszú előzetes felmérési és módszertani munka után – sikerült elindítanunk Romániában is a fészkelő ragadozómadarak monitorozását. Ez kulcsfontosságú programmá válhat, hiszen a ragadozómadarak állományának esetleges változása felhívhatja a figyelmet más természetvédelmi problémákra is.

TÉLI RAGADOZÓMADÁR MONITORING

A legtöbb korábbi kutatás a madarak fészkelő, illetve vonuló állományait célozta meg, a telelő állományokról viszont nagyon kevés információ állt rendelkezésünkre. Ennek a pótlására indította el a Milvus Csoport a „Téli ragadozómadár monitoring programot”, mely 2006-tól országos szinten működik.

A program célja a Romániában telelő ragadozómadarak elterjedésének, állomány nagyságának és az állományok változásának hosszú távú vizsgálata. A programot a Milvus Csoport önköltségen futtatja, az adatgyűjtés önkéntes alapon történik.

- A 2016/2017 telén 53 önkéntes részvételével, 12 megyében összesen 62 felmérési útvonal került lejárásra, ebből 47 mindkét felmérési időszakban. A lejáró szakaszok összhossza 1062 km volt.
- A kiszállások alatt összesen 12 ragadozómadár-faj 2298 egyedet sikerült megfigyelni.

■ *A Téli ragadozómadár monitoring program az egyik legrégebbi monitoring program Romániában és az első, a Milvus Csoport által koordinált országos monitoring programok közül.*

53

önkéntes

1062

km lejáró
transzekt

2298

megfigyelt
ragadozómadár

NEMZETKÖZI VÍZIMADÁR SZINKRONSZÁMLÁLÁS (MIDWINTER)

A Milvus Csoport már közel két évtizede részt vesz a Nemzetközi Vízimadár Szinkronszámláláson (International Waterbird Census), melyet világszinten a Wetlands International koordinál.

A program célja, hogy minél jobban megismerjük a nálunk telelő vízimadarak számbeli és fajbéli összetételét, ezek változásait és időben felfedjük az esetleges állománycsökkenéseket. Az országos szinkront az egyesületünk a SOR-val közösen végzi.

- A felmérések január 10-20 között történtek, amelyen a Milvus Csoport tizenegy tagja és tizenkét önkéntese vett részt.
- Húsz megye közel száz vizes területéről gyűjtöttünk adatokat.
- 2017-ben a megfigyelők összesen 110 ezer madarat figyeltek meg, amelyből 55 ezer volt vízimadár. A legtöbb madarat idén is a Báziás és Orsova közötti Duna-szakaszon észleltük.

■ *Tudományos értéke mellett mindig nagy öröm számunkra, hogy újra láthatjuk azoknak a madaraknak a tömegét, amik csak télen fordulnak elő nálunk.*

12

önkéntes

100

ellenőrzött vizes
terület

55 000

megfigyelt
vízimadár

MINDENNAPI MADARAK MONITORINGJA ROMÁNIÁBAN

A gyakori madárfajok jelenléte és állomány nagysága fontos jelzőrendszere környezetünk állapotának, ezért egyes fajok elterjedésének és állományváltozásának a nyomonkövetése nagy jelentőséggel bír.

A programot ebből a célból indította a SOR, a Milvus Csoport pedig 2007 óta vesz részt benne partnerként. A program keretében önkénteseink évente végeznek megfigyeléseket a lakóhelyük közelében, bizonyos években pedig az ország távolabbi, madártani szempontból lefedetlen régióiban kerül sor nagyobb számú négyzet felmérésére.

- 2017-ben a Milvus Csoport 10 önkéntese 11 darab 2x2 km-es négyzetben végzett megfigyeléseket.

- Ez a program alkalmas a Romániában fészkelő, gyakori madárfajok egy nagyon jelentős részének a monitorozására, emiatt hangsúlyosan fontosnak tartjuk programban való részvételt.

KÉK VÉRCSE MONITORING

A program fő célja a Partiumban és a Bánságban költő kék vércse állományok alakulásának követése, valamint az őszi vonulást megelőző időszakban az itt gyülekező, átvonuló állományok dinamikájának monitorozása.

- 2017-ben három mesterséges odútelepen monitoroztuk a foglalási, illetve költési arányt, úgy a kék vércsék, mint az egyéb társult fajok (vörös vércse, csóka, erdei fülesbagoly) esetében. A három telepen összesen 182 mesterséges költőládát ellenőriztünk, ezekben legkevesebb 19 pár kék vércse, 63 pár vörös vércse, 42 pár csóka és 4 pár erdei fülesbagoly költött.
- Folytatódott az őszi vonulásra felkészülő kék vércsék monitorozása a nyugati országrészben ismert gyülekezőhelyeken. Öt gyülekezőhelyen, hét egymást követő héten át folyt felmérés, heti rendszerességgel, összehangolva a magyarországi, vajdasági, illetve szlovákiai társszervezetekkel. Összesen 11878 kék vércsét számoltunk meg, ami az előző évekhez képest átlagosnak mondható, hasonló számokat kaptunk 2016 őszén is. Azonban ezek az eredmények jócskán elmaradnak az eddigi maximumokat hozó évekhez (2012, 2014) képest, amikor is több, mint 18, illetve 22 ezer vércsét számoltunk a Partiumban és a Bánságban.
- A programra jelenleg nincs finanszírozása egyesületünknek. 2017-ben hét alkalmazott és három önkéntes járult hozzá a megvalósításához.

- *A felmérések során az egyes régiók kék vércse állományának esetleges változásai mellett nyomon követjük az elvégzett védelmi tevékenységek sikerességét és hatáskörét.*

A KERECSENSÓLYOM KÖLTÉSI SIKERÉNEK MONITOROZÁSA

A kerecsensólyom hazánk egyik legritkább ragadozó madara. A múlt évszázad első felében Románia egyes térségeiben még szélesebb elterjedéssel bírt, bár sehol sem számított gyakorinak. 2012-re az ismert országos állománya egyetlen költőpárra csökkent.

A „[Kerecsensólyom védelme észak-kelet Bulgáriában, Magyarországon, Romániában és Szlovákiában](#)” elnevezésű LIFE projekt (LIFE09 NAT/HU/000384) során 94 mesterséges költőláda és fatálca került ki-helyezésre az ország nyugati felében. A projekt lejártát követően, a Milvus Csoport alkalmazottai és önkéntesei évente ellenőrzik a kihelyezett műfészkeket a költési siker és az állományváltozás követésének céljából.

2017-ben a Partiumban és a Bánságban összesen 87 műfészket ellenőriztünk, és 20 fészekfoglaló kerecsensólyom párt azonosítottunk. Ezekből 17 pár költött sikeresen, amelyek összesen 63 fiókát repítettek. 13 fészekben 45 fiókát gyűrűztünk, ebből 43-at egyedi színes gyűrűvel is. A fészkenkénti átlagos fiókaszám 3,7 volt, ami jelenlegi információink szerint példátlanul magas a Kárpát-medencében.

- *Idén sikerült a legtöbb kerecsensólyom fiókát gyűrűzni Romániában. Úgy is lehet foglalmazni, hogy idén költött a legtöbb kerecsensólyom, de ez inkább az ő érdemük.*
- *Nyugat Romániában 3,7 fióka / fészek volt az átlagos fészkelési siker mutatószáma, ami ismereteink szerint példátlan a Kárpát Medencében.*

Lucian Macaveiu

A SZIRTI SAS KÖLTÉSI SIKERÉNEK A MONITORINGJA

A szirti sas az egyik legkisebb állománnyal rendelkező ragadozó madárfaj Romániában. A 2000-es évek elejéig, néhány tradicionális költőhelyet leszámítva, nagyon kevés ismeret állt rendelkezésre a faj országos elterjedéséről és állományáról, és mindössze 20-25 párra becsülték a költőpopulációt. Ma már felméréseinknek köszönhetően tudjuk, hogy ez 80-150 párra tehető.

A fajjal kapcsolatos tevékenységeink 2001-ben kezdődtek el a Torockói-hegységben. Azóta évente követjük az Erdélyi-Szigethegységben és a Keleti- Kárpátok bizonyos részeiben az állomány változását, a faj költési sikerét és a veszélyeztető tényezőket.

2017-ben a program a Milvus Csoport önköltésén futott. A terepkiszállásokat a Milvus Csoport alkalmazottai és a [CETM Albamont](#) önkéntesei végezték.

Ebben az évben összesen 25 szirti sas territóriumot látogattunk meg az Erdélyi Szigethegységben és a Keleti Kárpátokban, bizonyos költőhelyeket többször is a tavasz folyamán. A költési siker 2017-ben jóval alacsonyabb volt a szokásosnál, mindössze 7 párnak sikerült fiókát repíteni.

- *Lévén, hogy a szirti sas ez egyik legritkább költő ragadozómadár faj Romániában, fontosnak tartjuk az állomány változásának és állapotának a követését. Ez lehetőséget biztosít az esetleges problémák időbeni észlelésére és kezelésére.*

A BÉKÁSZÓ SAS KÖLTÉSI SIKERÉNEK MONITOROZÁSA

A békászó sas romániai állománya az egyik legjelentősebb európai viszonylatban. Tíz évvel ezelőtt mi bizonyítottuk egy országos állományfelméréssel, hogy a romániai állomány tízszerese a korábban becsültnek.

Ennek a világszinten veszélyeztetett fajnak védelmében jelentős szerepet vállaltunk. Ezért az utóbbi években igyekszünk fenntartani a faj állományának monitorozását öneróból, leszűkített mintaterületen.

2017-ben a Nyárad és Kis-Küküllő menti Natura 2000 területeken monitoroztuk a békászó sas költési sikerét. 18 ellenőrzött fészekből ötben találtunk sikeres költést.

Ioan Petrea

ERDEI MADÁRFAJOK MONITORINGJA A DÂMBOVIȚA VÖLGYÉ- NEK FELSŐ RÉSZÉBEN

A tevékenységet a Milvus Csoport alvállalkozóként végzi 2014-től kezdve a Conservation Carpathia Alapítvány által koordinált „Erdők és vízi élőhelyek ökológiai restaurálása a Fogarasi havasokban, a Dâmbovița völgyének a felső részében”¹ pályázat keretében.

A tevékenység célja a három indikátor madárfaj: a fehérhátú harkály (*Dendrocopos leucotos*), a höcsik (*Picoides tridactylus*), a kis légykapó (*Ficedula parva*) valamint más erdei madárfajok monitoringja olyan erdős területeken, ahol a projekt részeként erdei-élőhely restaurálási munkálatok folynak.

2017-ben, akárcsak az előző három évben, 148 ponton végeztünk felmérést.

Ebben az évben került feldolgozásra a 4 év alatt gyűjtött adathalmaz és született meg a felmérés zárójelentése.

■ A mintaterületet, ahol a felmérést végeztük - a jelenlegi tervek szerint - soha nem fogják intenzív, üzemi jellegű erdőkitermeléssel bolygatni, így ez egy különösen érdekes helyszín egy hosszútávú monitoring kivitelezésére.

¹ LIFE11/NAT/RO/823

VÍZIRIGÓ MONITORING A FELSŐ-MAROS- SZOROSBAN

Kerekes István

A vízirigó (*Cinclus cinclus*) csak hegyvidéki, igazán tiszta folyóvizekben képes megélni, emiatt egy adott populációban beállt változás jó indikátora a hosszútávú környezeti változásoknak.

A Felső-Maros-szoros vízirigó populációjának nyomon követése a Milvus Csoport egyik legrégebbi (1993) monitoring tevékenysége, amelyhez a szakmai érdekek mellett, érzelmi szálak is fűznek bennünket. Ezt a felmérést minden évben januárban végezzük, amikor a befagyott patakokról a Marosra húzódnak a vízgyűjtő terület vízirigói.

- 2017-ben is nyilvános programként hirdettük meg ezt az akciót, amelyben 18 önkéntes vett részt
- Ezúttal 170 vízirigót számoltunk, ami ösz-szeccseng az utóbbi évek eredményeivel, és nagyságrendileg csupán fele annak, amit a program elején, húsz évvel ezelőtt volt alkal-munk regisztrálni.

18

önkéntes

170

vízirigó a 48 km-es
Maros szakaszon

Kerekes István

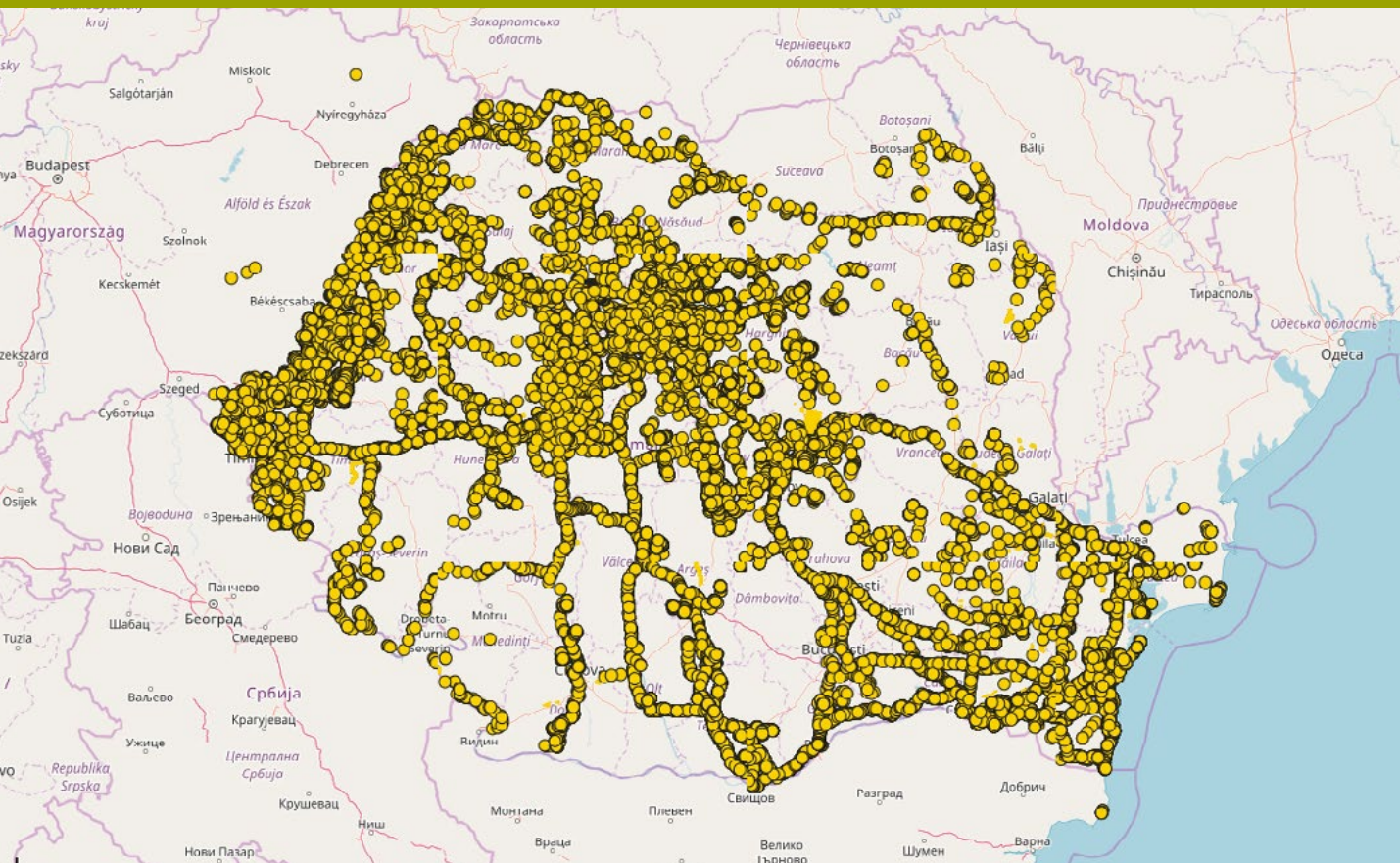
NYILVÁNOS BIOLÓGIAI ADATBÁZISOK MŰKÖDTETÉSE

OPENBIRDMAPS, EGY NYÍLT, ONLINE ADATBÁZIS

A Milvus Csoport által fenntartott OpenBird-Maps, egy nyílt online adatbázis, melynek célja információt gyűjteni Románia vadon élő madarainak időbeli és térbeli elterjedéséről, és azt szabadon elérhetővé tenni.

2017-ben az adatbázisba szinte az ország egész területéről kerültek be adatok.

Az amatőr és hivatásos madarászok által gyűjtött alapadatok publikálásával hozzáférést szeretnénk nyújtani egy nagy adathalmazhoz, megteremtve a felhasználásuk lehetőségét egyaránt természetvédelmi, nevelési, kutatási vagy más, nem kereskedelmi jellegű tevékenységekben.

- Az OpenBirdMaps első verziója 2016-ban vált elérhetővé, ám ennek a verzióknak még számos jelentős hibája és hiányossága volt. 2017-ben jelentős fejlesztések történtek az adatbázis alapjául szolgáló OpenBioMaps szoftveren, az év végére pedig sikerült átállítani az OpenBirdMaps-et is erre a megújult rendszerre. Ezáltal lehetőség nyílt például fényképek, hangfelvételek vagy más típusú médiatartalmak megfigyelésekhez való csatolására, jelentősen javult az adatok lekérdezésének funkciója, új elemekkel bővült a lekérdezett eredmények bemutatása, javult az adatokhoz való hozzáférések rendszere stb.
- A rendszernek egyelőre nincs saját, mobiltelefon applikációja, de a felhasználóknak jelentős része használja telefonos adatgyűjtésre az ObsMapp applikációt, illetve Observation.org adatbázist. Ezeket figyelembe véve, az év végére megoldottuk az utóbbi adatbázisból exportált megfigyelések egyszerű importálását is az OpenBird-Maps-be.

- Az OpenBirdMapsben található madármegfigyelések felhasználásban is jelentős előrelépés történt: adatbázisunk csatlakozott az [EuroBirdPortal](#)-hoz, melynek célja Európa szinten feldolgozni a madárállományok időbeni változását, többnyire önkéntes madarászok által gyűjtött megfigyelések alapján.
- 2017-ben 39 felhasználó, 102 254 megfigyelést töltött fel. Ezzel már 565 301 adat van az adatbázisunkban.

- *Fontosnak találjuk a laikus és tudományos közösség irányába való nyitást egyaránt és minden érdeklődő rendelkezésére bocsátjuk adataink túlnyomó részét egy modern, dinamikusan fejlődő adatbázis felületen.*

A Milvus Csoport rendelkezik az országban a legtöbb

- *adattal a fészkelő, vonuló és telelő madárfajok előfordulásáról és prioritásként kezeljük ezen adatok közkinccsé tételét.*

102 254
új megfigyelés került
idén az adatbázisba

„EURÓPAI EMLŐSÖK ATLASZA” ADATGYŰJTÉS

Sebastian Mastahac

2016-ban indult el az a teljes Európát lefedő kezdeményezés, amely a „The Atlas of European Mammals” (1999) felújítását és kiadását tűzte ki célul.

Sebastian Mastahac

E hatalmas, 2025-ben záruló munka minden egyes ország esetében külön koordinálást követel meg. A hazai munka ezirányú összefogását részben a Milvus Csoport szakemberei vállalták fel.

További információk a programról az [Európai Emlőstani Társaság](#) (The European Mammal Society) oldalán találhatóak.

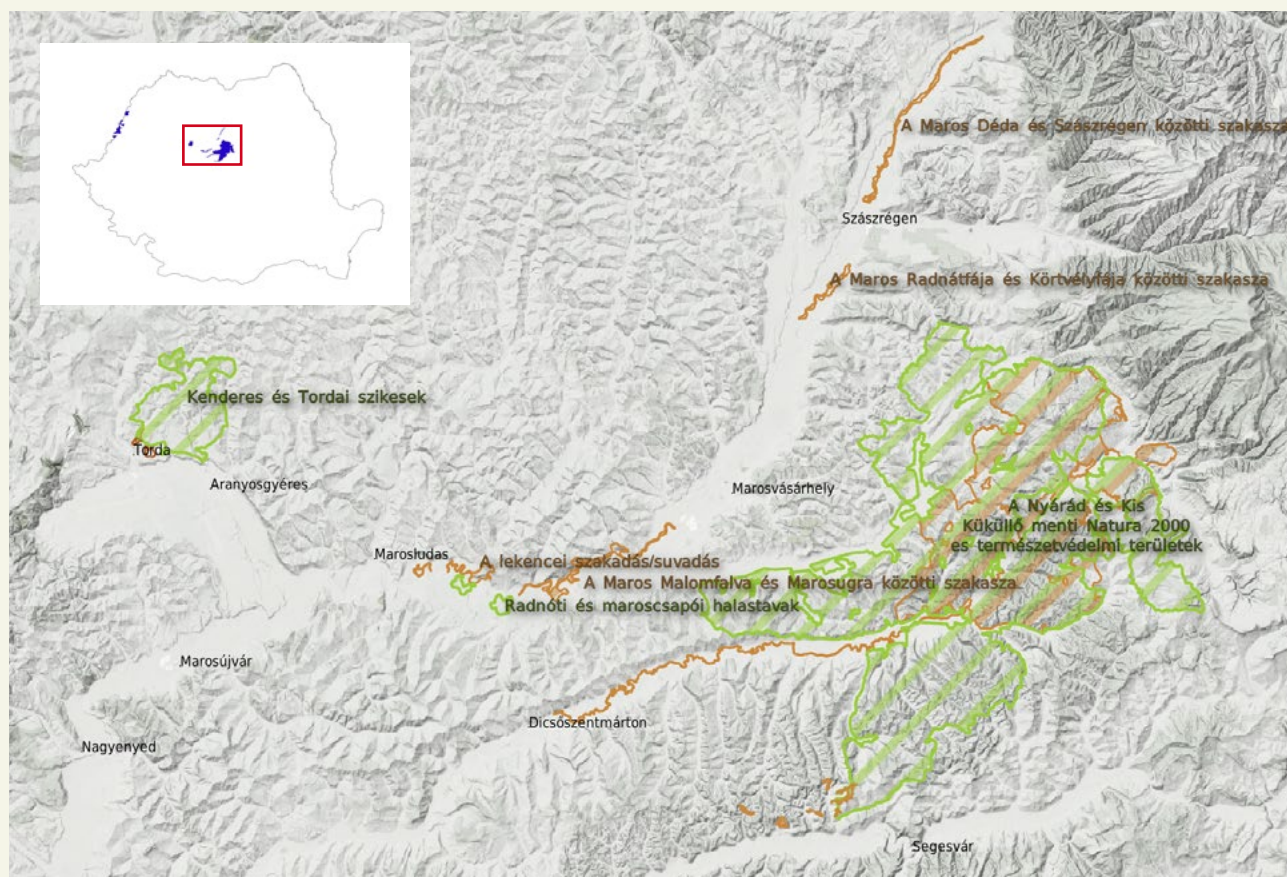
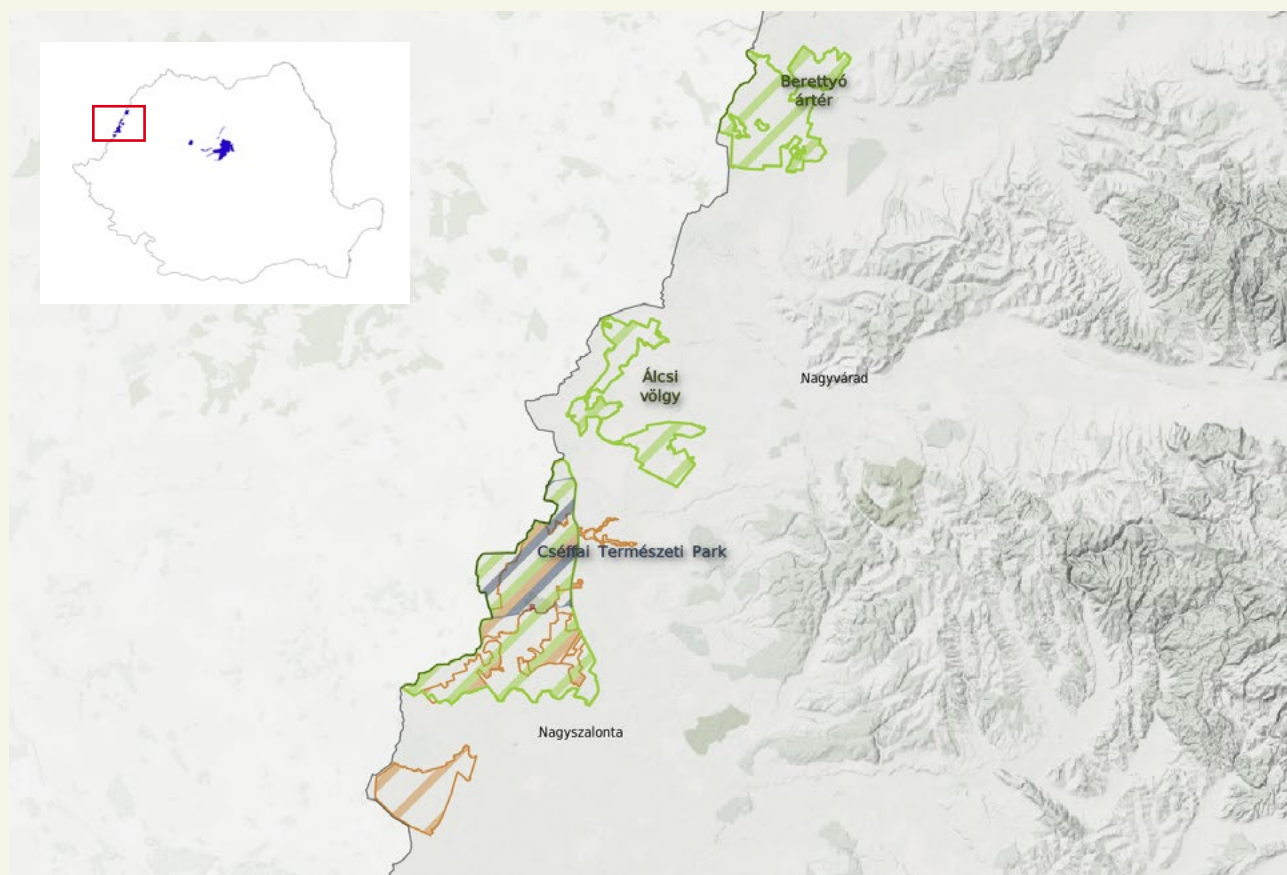
VÉDETT TERÜLET KEZELÉS

Miután nagymértékben hozzájárultunk a Natura 2000-es hálózat kijelöléséhez, 2010-től részt veszünk ezen területek kezelésében is. Romániában a civil szervezetek is lehetnek védett területek kezelői, ezáltal hatósági feladatokat látva el. Ehhez a munkához nincs normatív állami támogatás, viszont rengeteg felelősséggel, valamint nagyon sok potenciális konfliktussal jár. Mégis fontosnak tartjuk a védett területek kezelésében való részvételt, mivel szeretnénk olyan irányba terelni e védett területek sorsát, hogy előnyére szolgáljon úgy a természetnek, mint a helyi közösségeknek.

- 2017-ben, az általunk kezelt húsz területtel kapcsolatosan összesen 81 kérés érkezett különböző befektetések, munkálatok elvégzésének engedélyeztetésére, ezek közül kettőt utasítottunk el. Ami a pozitív elbírálásban részesült engedélykéresekkel illeti, több esetben feltételeket szabtuk annak érdekében, hogy a természet ne szenvedjen jelentős károkat.
- Jelen pillanatban az összes védett terület kezelését önrőből finanszírozzuk. Az elmúlt periódushoz hasonlóan, az elkövetkező években is megpróbálunk olyan forrásokat megpályázni, amelyek legalább részben fedezni tudják ezeket a költségeket.

Védett területeink

SPA - Különleges
Madárvédelmi Terület

SCI - Különleges
Természetmegőrzési Terület

Rezervátum

Természeti Park

Az alábbi védett területek kezelésében veszünk részt:

Nr.	Natura 2000 kód	Hivatalos elnevezés	Nem hivatalos magyar elnevezés	Mióta	Kezelő
1	ROSPA0041	Eleșteiele Iernut-Cipău	Radnóti és maroscsapói halastavak	2010	Milvus Csoport
2	ROSPA0067	Lunca Barcăului	Berettyó-ártér	2010	Milvus Csoport
3	ROSPA0103	Valea Alceului fără suprafața care se suprapune peste ROSCI 0104 Lunca Inferioară a Crișului Repede	Álcsi-völgy	2010	Milvus Csoport
4	ROSCI0368	Râul Mureș între Deda și Reghin	A Maros Déda és Szászrégen közötti szakasza	2016	Milvus Csoport
5	ROSCI0369	Râul Mureș între Iernuțeni și Periș	A Maros Radnótfája és Körtvélyfája közötti szakasza	2016	Milvus Csoport
6	ROSCI0367	Râul Mureș între Morești și Ogra	A Maros Malomfalva és Marosugra közötti szakasza	2016	Milvus Csoport
7	ROSCI0210	Râpa Lechința	A lekencei szakadás/suvadás	2016	Milvus Csoport
8	ROSPA0113	Cânepiști	Kenderes és a Tordai szikések	2016	Milvus Csoport SC Greenviro SRL
9	ROSCI0223	Sărăturile și Ocna Veche			
10	RONPA0360	Rezervația 2.343. Sărăturile și Ocna Veche			
11		Suprafața din ROSCI0238 care se suprapune peste ROSPA0113 Cânepiști			
12	ROSPA0028	Dealurile Târnavelor – Valea Nirajului	A Nyárad és Kis-Küküllő menti Natura 2000-es természetvédelmi területek	2011	Kis-Küküllő Térségi Társulás Balavásár-Szováta Nyáradmente Kistérségi Társulás Milvus Csoport
13	ROSCI0297	Dealurile Târnavei-Mici – Bicheș			
14	ROSCI0384	Râul Târnava Mică			
15	ROSCI0186	Pădurile de stejar pufos de pe Târnava Mare			
16	RONPA0967	Parcul Natural Cefa	Cséffai Természeti Park	2017	Asociația Pescarilor Sportivi Aqua Crisius Asociația Agenția de Management al Destinației Bihor Milvus Csoport
17	ROSCI0025	Cefa			
18	ROSCI0387	Salonta			
19	ROSPA0097	Pescăria Cefa – Pădurea Rădvani			
20	RONPA0211	Rezervația naturală 2194 Colonia de Păsări de la Pădurea Rădvani			

■ *Sikerült gondnokságba venni – két másik egyesülettel közösen – egy védett terület komplexumot, amely a Cséffai Természeti Parkból, több Natura 2000 területből, valamint egy rezervátumból áll. Ez az első eset, hogy egy Természeti Park gondnokságában részt veszünk.*

GYŰRŰZÉSI TEVÉKENYSÉGEK. GYŰRŰZŐTÁBOR A CHITUC- TÚRZÁSON.

A Milvus Csoport legfontosabb, **tudományos jellegű** madárgyűrűző tevékenysége a Dobrudzsában fekvő **Chituc**-túrzáson zajlik, amely Románia legkeletibb szárazföldi területei közé tartozik. Két vízfelület közé (Sinoe-tó és Fekete-tenger) zárva, igazi tölcsérként működik az énekesmadarak vonulását illetően.

A vonulás intenzitásának és dinamikájának felmérése céljából már 1996-ban és 1997-ben is gyűrűzőtábort szervezetünk itt, hogy aztán hosszú kihagyás után, 2014-ben indítsuk újra. Azóta, az idei évvel együtt, összesen 57 080 madarat jelöltünk meg a táborban.

A chituc-i gyűrűzőtábor költségeit nagyrészt saját forrásból finanszírozzuk, szponzori támogatással kiegészítve.

- 2017-ben 87 madárfaj, 10 547 egyedét gyűrűztük
- A romániai faunára nézve új fajt is fogtunk, a kékfarkút (*Tarsinger cyanurus*). Előfordulását az országban most sikerült először bizonyítani.

A gyűrűzőtáborokban történő jelölések mellett, egyesületünk gyűrűzőengedéllyel rendelkező tagjai **fajvédelmi programjaink** keretén belül, valamint alkalmi esetekben is gyűrűznek madarakat. A Milvus Csoport nemzetközi, színes jelöléssel történő gyűrűzési programjai elsősorban a kék vércsére, a kerecsensólyomra, a fehér gólyára, a vörös vércsére és a szalakótára vonatkoznak, melyek mellé további kisebb színes gyűrűs programok is felzárkóznak.

A fajvédelmi programjaink keretében végzett jelölések:

- Idén került a legtöbb kerecsensólyomra gyűrű Romániában. 45 fiókát gyűrűztünk.
- 133 kék vércsét gyűrűztünk hét költőtelepen (127 fiatal és 6 kifejlett egyed)
- 202 szalakótát gyűrűzünk az idén (166 fiókát a általunk kirakott költőládákban és 36 öreg egyedet). Minden madár színes gyűrűs jelölést is kapott.

A tudományos indíttatású gyűrűzések mellett, évente többször szervezünk **bemutató jellegű madárjelölési** akciókat, kifejezetten didaktikai céllal. Ezekre az eseményekre többek között gyermekek számára szervezett táborainkban, erdei iskolai programokon vagy éppen helyi rendezvények keretében kerül sor.

■ *Fajszaám és egyedszaám tekintetében a Chituc-i gyűrűzőtábor a hazai madárvonulás kutatás legfontosabb helyszíne.*

fauna új faj
KÉKFARKÚ

150
önkéntes

10 547
gyűrűzött madár a
Chitucon idén

IX. „MILVUS” NEMZETKÖZI TERMÉSZETFOTÓ VERSENY

Fotóversenyünket 2009-ben rendeztük meg első alkalommal, azzal a céllal, hogy felhívjuk az arra kevésbé fogékony emberek figyelmét is a természeti értékekre. Az is szándékunkban állt, hogy népszerűsítsük a természetfotózást Romániában. Azóta minden évben több száz kép érkezik, úgy hazai, mint külföldi szerzőktől. Az elmúlt évek alatt, a Milvus Csoport által megrendezett éves megmérettetés, a Romániában szervezett legrangosabb és legrégebbi természetfotó versennyé nőtte ki magát.

Az idei évben, 13 ország 138 fotósa 693 alkotást nevezett be a 2017-es kiírás 3 különböző kategóriájába:

- Általános természetfotó
- Vadon élő állatok
- Romániai természet. Ez utóbbi kategóriába kizárólag hazai fotósok nevezését fogadtuk el, Romániában készült fotókkal.

A verseny zsűrizése mindig kihívást jelent a három zsűritagnak (Tamás András, AFIAP - zsűri elnök, Kerekes István, EFIAP/d2 és Dan Dinu, AFIAP), akik az első év óta bírálják a beérkező munkákat és a képekben nem csak a természetet, de a művészetet is díjazzák.

Szabó Irma – Each in turn

- *Dan Dinu zsűri tag véleménye:*
A „Milvus” Nemzetközi Természetfotó Verseny hozzájárul a hazai fotózás színvonalának emelkedéséhez, mivel a versenyen való részvétel jó alkalmat teremt a nemzetközi szinttel való összehasonlításra, ami segít megmutatni a szükséges fejlődési irányokat.

Laurențiu Pavel - Flying over the dry ocean

13

ország 138 fotósa
vett részt

693

benevezett fotó

Idén először
külön kategória a
HAZAI
FOTÓSOKNAK

Csaba Tökölyi - Reynisdrangar

VADÁLLATOK REHABILITÁCIÓS KÖZPONTJA

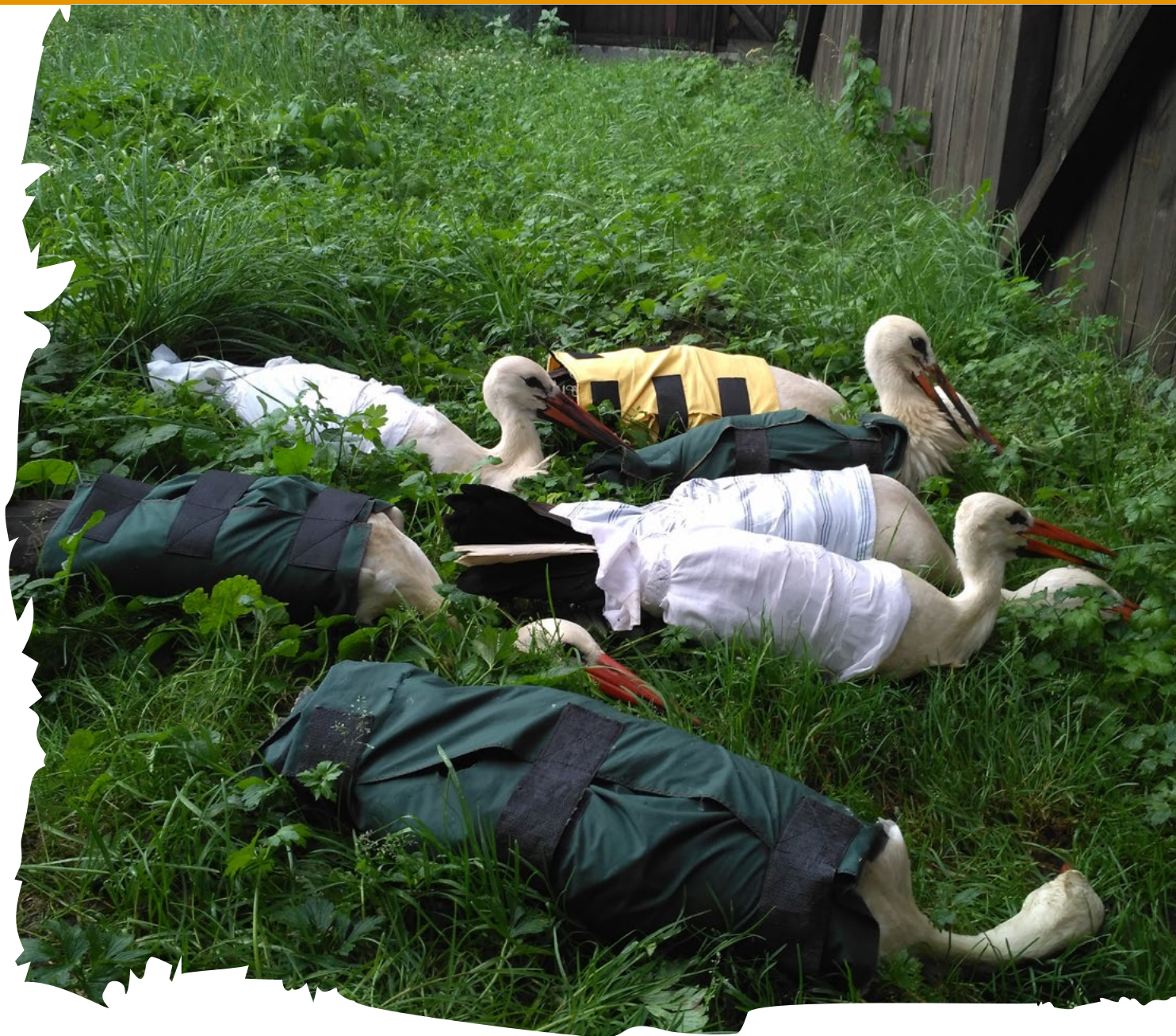
Egyesületünk megalakulása óta foglalkozik sérült, vadon élő madarak gondozásával, rehabilitációjával, hiszen tevékenységeink során gyakran találkoztunk beteg vagy éppen elkobzott, illegálisan árult példányokkal, amelyek sokszor ritka, védett fajok közül kerülnek ki.

Vadállat-mentő tevékenységeinket a Vets4Wild egyesület segítségével nem tudnánk a jelenlegi szinten megvalósítani, hiszen az ott tevékenykedő állatorvosok biztosítják a hozzánk bekerült állatok orvosi ellátását. Ahhoz, hogy országosan is lehessen biztosítani a sürgősségi orvosi ellátást, létrehoztunk és összefogunk egy országos állatorvosi hálózatot.

Sok lelkes magánszemélynek és újabban a 112-es segélyhívóról hozzánk irányított hívásoknak köszönhetően, ma már az ország minden részéből érkeznek hozzánk sérült vadállatok.

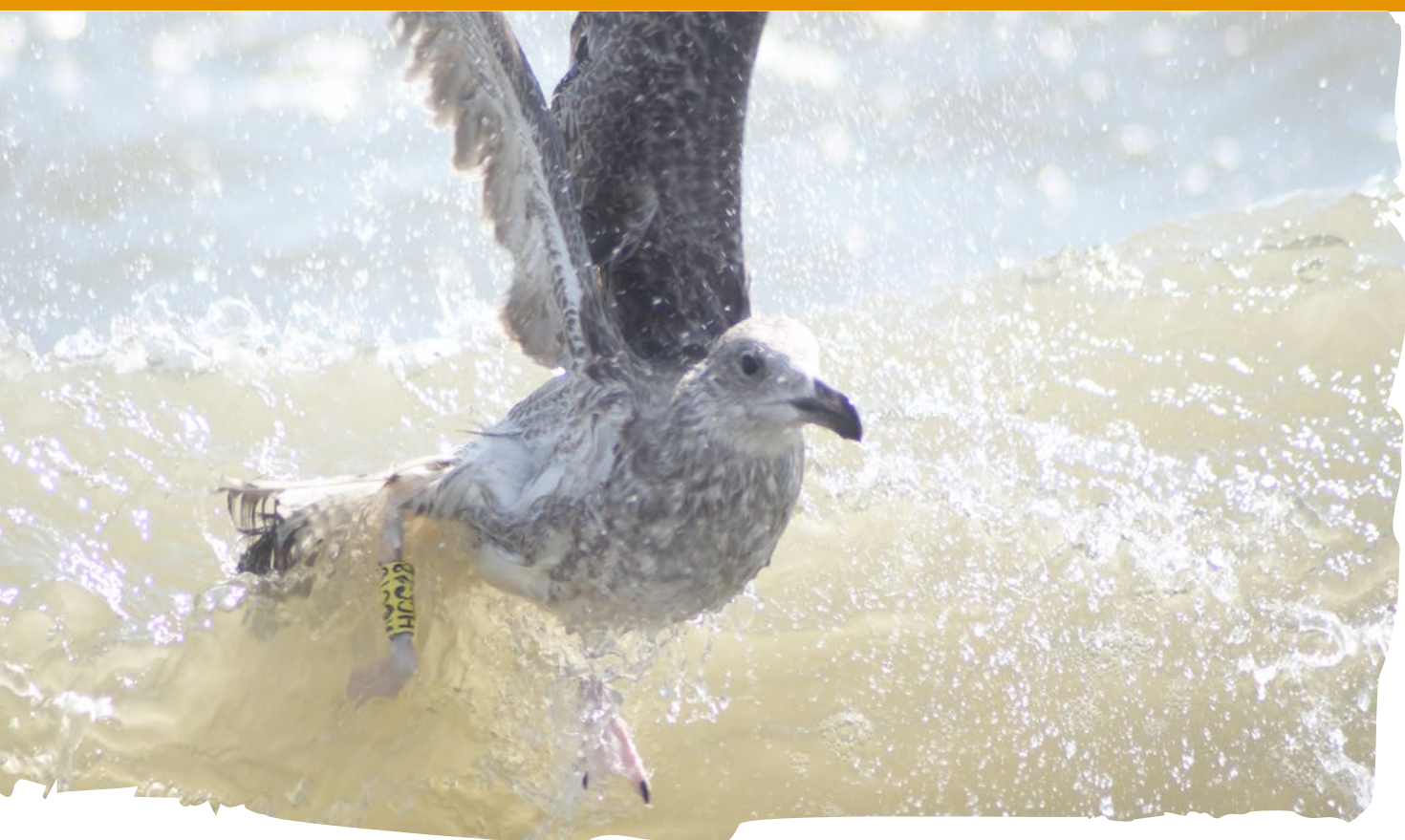
Az orvosi segítségnyújtást követően, a madarak rehabilitációs folyamat során nyerik vissza megfelelő fizikai kondíciójukat, röpképességüket. Ehhez nagyméretű röpdékre van szükség, amelyekben védett körülmények között erősödhet meg újra a madarak izomzata. Csak ezután van esélyük arra, hogy a természetbe visszakerülve önállósodjanak.

Központunkat önréből, illetve szponzorok segítségével működtetjük. Ezúton is szeretnénk köszönetet mondani támogatóinknak a belénk fektetett bizalomért és az anyagi támogatásért.

- Központunk 2017-ben 187 madárnak, 24 emlősnek és 3 kételtűnek biztosított gyógyulási lehetőséget.
- Sürgősségi számunkra, az ország 37 megyéjéből 434, olyan sérült vadállatokkal kapcsolatos segítségkérés érkezett, amikor telefonos segítséget nyújtottunk.
- A központba bekerült 208 állat közül 32 egyed esett át sebészeti beavatkozáson, 45 állat pedig gyógyszeres kezelésben részesült. A többi egyed csak felerősítésre szorult. Azokat a példányokat, amelyek mielőtt hozzánk kerültek volna, hosszabb ideig fogságban voltak, visszavadtítottuk. Összesen 72 állatot tudtunk biztonságosan visszaengedni a természetbe.
- Sokatmondó szám, hogy 2017-ben az állatok etetése 1 tonna csirkenyakat emésztett fel.
- Az adományoknak köszönhetően központunk egy több részre osztható röpdével bővült az idén, amit a marosvásárhelyi Művészeti Liceum lelkes diákjai álcáztak a környezetnek megfelelően. Így már 19 röpdé és egy teknőskifutó áll a bekerülő sérült állatok rendelkezésére.

- *A háromszor szabadon engedett sirály esete:
Egy fiatal, legyengült sárgalábú sirály került a menhelyre Kolozsvárról. Mivel sérülést vagy más tünetet nem találtunk, csupán felerősítettük. A bekerülés napját követő egy hónapban kétszer is megpróbáltuk elengedni Marosvásárhelyen, a Maros-parton, de egyik alkalommal sem jártunk sikerrel. Két hónapra rá, hogy bekerült a központba, munkatársaink elvitték a Fekete-tenger partjára, ahol sikeresen szabadon engedték. Reményeink szerint azóta is élvezi a visszakapott szabadságot.*

187
madár érkezett a
központba

1 TONNA
csirkenyakat ettek
meg a madarak
az év során

**ÚJ
RÖPDÉVEL**
bővült
központunk

ÖKOSZISZTÉMA SZOLGÁLTATÁSOK FELMÉRÉSE

Azért kezdtünk el az utóbbi években foglalkozni az ökoszisztéma szolgáltatásokkal, mivel ez a fajta szemlélet könnyebben emészthető a természetvédelem iránt egyébként kevesebb érdeklődést mutató személyek számára is, hiszen pénzben fejezi ki a különböző természeti értékeket, illetve megmutatja egy adott térség természeti értékeiben rejlő gazdasági potenciált.

- Idén zárult egy két éves kutatási projektünk, amely a [Nyárád és Kis-Küküllő menti Natura 2000 területek ökoszisztéma szolgáltatásait](#) mérte fel. Ezt a kutatást két magyarországi partner segítségével a [Magyar Tudományos Akadémia Ökológia Kutatóközpontjával](#) és a [CEEweb a Biológiai Sokféleségért](#) hálózattal, a [Norvég Alap EEA Grants](#) finanszírozásával végeztük.
- A projekt eredményei révén szeretnénk elérni, hogy a helyi és országos döntéshozók figyelembe vegyék a természet által nyújtott javakat a döntéshozatali folyamatokban.
- A projekt eredményei Uniós szinten hozzájárulnak az Európai Ökoszisztémák és Ökoszisztéma szolgáltatások Értékelése és Térképezése ([Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services](#), MAES) nevű folyamathoz, ami az EU Biodiverzitás stratégiájának egyik célkitűzése.
- Módszertani újításokat is felvonultató munkánk, egyike az első Romániában kivitelezett, régiós ökoszisztéma szolgáltatás kutatásoknak.

Így hatott a helyi közösségre a projekt:

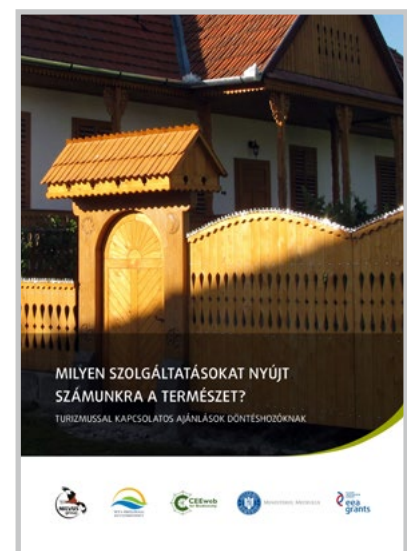
- „Rólunk szólt a kutatás, megismertük a valódi problémákat és jövőre nézve esélyt kaptunk a szemléletváltásra.”
- „Tudatosult bennünk néhány olyan érték, ami mellett eddig simán elmentünk. Jó lenne, ha ezt a politikusaink is így éreznék.”
- „Jó volt, hogy sok, különböző tudásszinttel rendelkező helyi lakos lett bevonva (különböző társadalmi csoportok, korosztályok).”
- „Mélyebben ástam bele magam a témába a részvételem által, olyan élményekkel gazdagodtam, amelyek megerősítenek abban, hogy még nincs veszve minden.”

Csupán a vizsgált hat ökoszisztéma szolgáltatás 57 millió lejjel járul hozzá évente a Nyárád és Kis-Küküllő mente gazdaságához

A vizsgált ökoszisztéma szolgáltatások potenciálját térképen is megjelenítettük

1050 embert vontunk be személyesen a kutatási folyamatba

A projekt keretében megjelent kiadványaink

ZÖLD INFRA- STRUKTÚRA TERVEZÉS

2017-től kezdődően, a Milvus Csoport részt vesz a közép-kelet európai érdekeltségű TRANSGREEN projektben (*Integrált közlekedés és zöld infrastruktúra tervezése a Kárpát-medencében a természet és az ember javára*), mely olyan szervezeteket és intézményeket fog össze, amelyek közül egyesek a lineáris infrastruktúra (utak, autópályák) fejlesztésért felelősek, mások a természetvédelemben tevékenykednek. A partnerek deklarált közös célja, hogy a Kárpát-medencében kialakított infrastruktúra környezetbarát és biztonságos legyen. Ezen szervezetek együttesen megfelelő tudással, hatáskörrel, kapacitással és tapasztalattal rendelkeznek ahhoz, hogy olyan megoldásokat találjanak, amelyek csökkentik a megépülő utak és autópályák negatív hatását a környezetre.

A TRANSGREEN projekt¹ az Európai Unió, Interreg Duna Transznacionális Program (DTP) társfinanszírozásával valósul meg. A projekt egyik központi eleme az ökológiai folyosók létesítése, melyek biztosítják a fajok szabad mozgását, többek között azokat is, amelyekre nagy hatással vannak a vonalas infrastrukturális létesítmények. Ilyen fajok a nagytestű ragadozók (barnamedve, farkas, hiúz) és bizonyos növényevő fajok (szarvas, vaddisznó).

¹ DTP1-187-3.1-TRANSGREEN

- A projekt első évében két stakeholder találkozót szerveztünk az érdekelt feleknek. Ezeken egyaránt részt vettek a tervezett Marosvásárhely - Iași autópálya által érintett közösségek képviselői, valamint a releváns tervező cégek és bukaresti döntéshozók. A végső cél, olyan zöld infrastruktúra elemek, vadátkelők ajánlása, melyek révén az autópálya átjárhatósága biztosítható a helyi fauna számára.
- A projekt keretén belül alakult meg az a munkacsoport, amely Bukarestben a Közlekedési Minisztérium, a Környezetvédelmi Minisztérium és a projektben résztvevő egyesületek hosszútávú együttműködését hivatott elősegíteni.
- A területen átmozgó állatfajokat célzó, folyamatos adatgyűjtést a tervezett autópálya nyomvonala mentén kihelyezett kamerákkal biztosítjuk.
 - 36 mozgásérzékelő fotócsapdát helyeztünk ki a célterület 34 km-es szakaszára, amelyek 15 ezer órán keresztül gyűjtötték az adatokat.
 - A vizsgált területen, egy hónap alatt a kamerák több, mint 200 esetben rögzítették emlősök (barna medve, farkas, hiúz, különböző patások és kisragadozók) mozgását, amelyeknek szabad helyváltoztatását korlátozhatná egy rosszul megtervezett autópálya

- *Sikerült kapcsolatba kerülni olyan szereplőkkel, amelyek a legmagasabb szinten érdekeltek az autópálya építkezésekben (minisztériumok, CNAIR, tervező, építő cégek, polgármesteri hivatalok stb.). Remélhetőleg, későbbiekben is figyelembe veszik javaslatainkat.*

NEVELÉSI TEVÉKENYSÉGEK

A fiatalok környezettudatos nevelését és természetvédelmi gondolkodásának kialakítását nagyon fontosnak tartjuk. A nevelési tevékenységeinket az utóbbi években kizárólag önerőből folytattuk. 2017-ben egy kisebb pályázatból és egy szerződéses munkának köszönhetően a tevékenységeink egy részére sikerült külső finanszírozást biztosítani.

- A Nyárad és Küküllő menti Natura 2000 területeken folyó nevelési programunkat szeptemberben indítottuk el. Ennek keretében 12 település, 21 osztályában tartunk havi rendszerességgel interaktív tevékenységeket, amelyek célja, hogy a gyerekek megismerjék az őket körülvevő természeti értékeket, ugyanakkor igyekszünk bemutatni ezek megőrzésének lehetőségeit is. A természetvédelem iránt érdeklődő felnőttekkel feltérképezzük községeik természeti értékeit és azok turisztikai célú hasznosításának lehetőségeit. A projektet az International Investment Bank támogatja.
- Részt veszünk az Erasmus+ program által finanszírozott [LEHUA – Tanuljunk emberséget az állatoktól](#) projektben, amelyben partnereink a magyarországi [Rogers Személyközpontú Oktatásért Alapítvány](#), [Budapesti Állat- és Növénykert](#), valamint a [szlovákiai Tandem n.o.](#). A program célja, egy önismeret fejlesztő tréning kidolgozása, amely az állatokkal és a természettel kapcsolatos ismereteink elmélyítésén alapul.
- Önerőből 2017-ben is igyekeztünk folytatni hagyományos programjainkat iskolákban és óvodákban, ahol elsősorban madarakkal kapcsolatos játékos foglalkozásokat tartottunk. Nyári természetvédelmi táborunk idén új helyszínre, a nyárádszentmártoni Lovasfogadóba költözött, ahol immár hagyományos módon, a gyermekeket jurtákban szállásoltuk el. A helyszín új színfoltját a Nyárad folyó közelsége adta.

Idén összességében több, mint 70 tevékenységet tartottunk, 21 intézmény bevonásával. Ezeken több, mint 1000 gyerek és közel száz felnőtt vett részt.

1026

gyerek vett részt
programjainkon

21

intézményt vontunk
be tevékenysége-
inkbe

MILVUS ÖSZTÖNDÍJ

2017-ben hatodik alkalommal hirdettük meg a Milvus ösztöndíj pályázatot, melynek célja az, hogy segítsük a fiatal biológusok egyedi vagy csoportos, kutatási vagy természetvédelmi jellegű projektjeinek megvalósítását.

- Az idén beérkezett 20 pályázatból 10 nyert el támogatást, összesen 16657 lej értékben.
- A legtöbb projekt természetvédelmi biológiai témájú és bizonyos ritka, vagy kevésbé ismert fajok elterjedésének feltérképezését tűzte ki célul. Ilyen projekt volt pl. a rákosi vipera lehetséges elterjedésének modellezése, vagy a törpekuvik és gatyáskuvik populációjának felmérése Páltiniş környékén.
- Támogatást nyert több, különböző fajt célzó morfológiai, taxonómiai és genetikai kutatási pályázat is, mint pl. a kárpáti skorpió ökológiai és molekuláris taxonómiai kutatása, vagy a fűrgye gyík alfajainak morfológiai és genetikai vizsgálata.
- Az ösztöndíj pénzalapja teljes mértékben a Milvus Csoport saját forrásából származik.

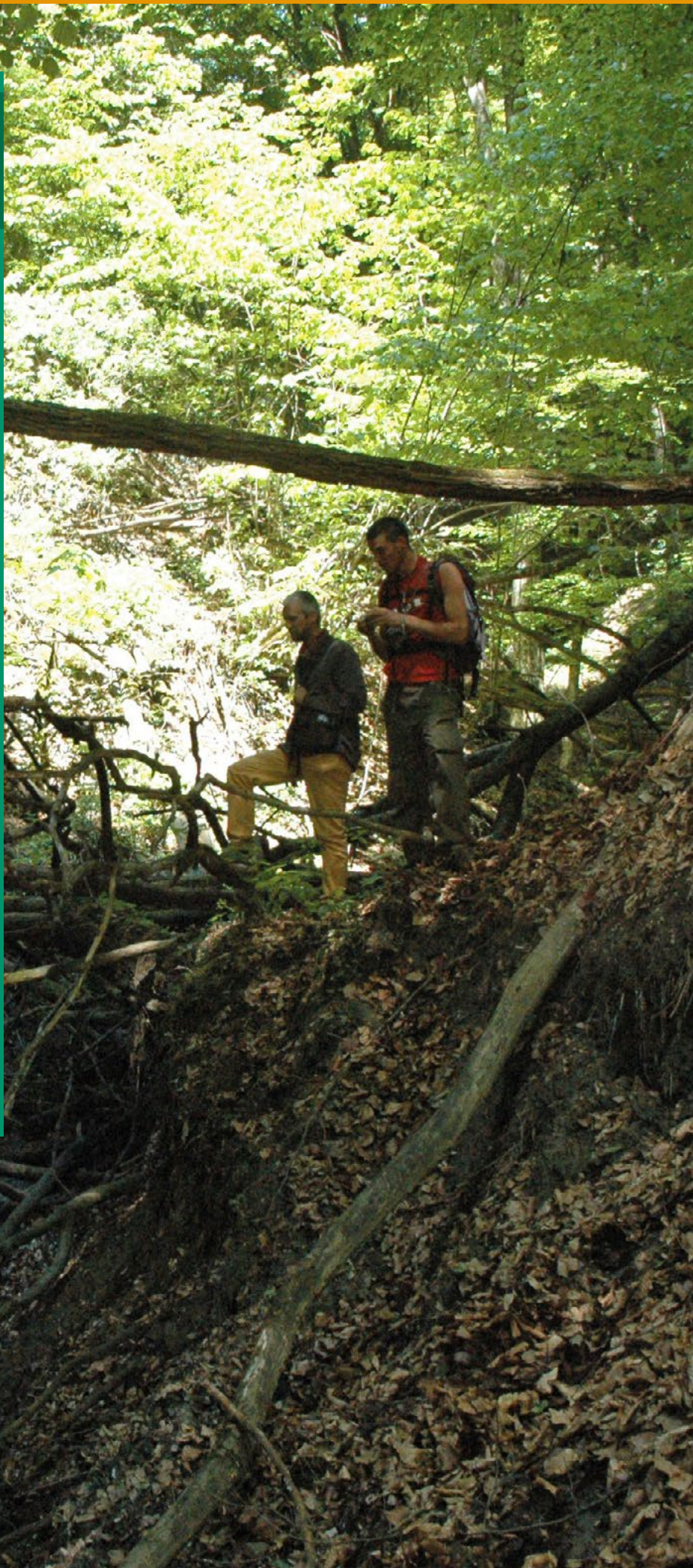
- *Ez a program azért is fontos számunkra, mert így aktívan hozzájárulunk egyesületünk utánpótlásához, a korábbi évek ösztöndíjasai közül jelenleg többen is a Milvus Csoportnál dolgoznak.*

TERMÉSZETVÉDELMI JOG, LOBBI

A természetvédelmi problémák orvoslásához, élő örökségünk megóvásához általában nem elégségesek a konkrét védelmi intézkedések. Közhely, de itt is igaz - a megelőzés minden szempontból sokkal kívánatosabb, mint az utólagos javítás.

A természetvédelmi gondok megelőzéséhez szükséges legfontosabb eszköz, a megfelelő törvényes szabályozás megléte, valamint ennek hatásos alkalmazása. Sokszor, a helyi jellegű esetek megoldása is lobbitevékenységeken és a hatályos természetvédelmi jog alkalmazásán áll vagy bukik.

Míg nagyobb léptékben, például regionális, országos vagy közösségi szinten ez hatványozottan igaz. Éppen ezért, a Milvus Csoport által elért eredmények mögött nagyon sok esetben ilyen típusú munka is áll, amely legtöbbször nem látványos, de annál fontosabb. Ebben az évben, a teljeség igénye nélkül, a következő témákban tevékenykedtünk:

TERMÉSZETVÉDELEM ÉS AGRÁRPOLITIKA

Európában valószínűleg a mezőgazdaság átalakulásának van a legnagyobb hatása a biodiverzitásra. Ez a hatás sajnos nagyrészt negatív, így számos, életmódjuk miatt szorosan a mezőgazdasági területekhez köthető állatfaj állománya folyamatosan csökken.

Míg mindenki az erdők miatt kesereg (persze nem alaptalanul), addig a **mezőgazdasági területek** - gyepek és szántóföldek - **természetvédelmi szempontból sokkal több kárt szenvedtek el az utóbbi 10-20 évben, mint az erdők.** Egy gyepek beszántása, vagy egy kisparcellás, természetközeli szántóföld átalakítása gépesített monokultúrává, talán nem olyan látványos, mint egy erdő tarvágása, viszont legalább annyira aggályos. Természetvédelmi jelentősége mellett, ez a téma azért is rendkívül fontos számunkra, mert azt szeretnénk, hogy a helyi termelők, gazdálkodók életét úgy könnyítsük meg, illetve úgy segítsük őket plusz bevételekhez, hogy közben természetbarát módon gazdálkodjanak.

Nyilvánvaló, hogy ebben a témakörben csak magasabb szinten lehet érdemi eredményeket elérni. Többek között ezért vagyunk tagjai a **CEEweb**nek, mely a közép- és kelet-európai régió természetvédelemmel foglalkozó civil szervezeteinek hálózata. A többi szervezettel együtt, a Ceeweb hatékony Brüsszeli képviseletén keresztül igyekszünk a Közös Agrár Politikát olyan irányba befolyásolni, hogy annak pozitív természetvédelmi hozadéka legyen. Kitartó munkánknak köszönhetően, 2017-ben nagy sikereket könyvelhettünk el, legalábbis országos szinten.

- **Két** olyan **agrár-környezetvédelmi csomagot** is elfogadott a Mezőgazdasági Minisztérium, amelyek kidolgozásában oroszánrésznk volt - a békászó sas, valamint a tűzok védelmét célzó csomagokat. Ezek a támogatáscsomagok 2018-tól lépnek érvénybe és nem csak a madarak, de a célterületen dolgozó gazdálkodók számára is sok előnnyel járnak majd.
- A békászó sas védelmi csomag nagyrészt Erdélyben lesz elérhető, 4 hektárnál kisebb parcellákat művelő gazdák számára. Reményeink szerint segít majd abban, hogy az Erdélyre jellemző kis- és közép méretű gazdaságok fennmaradjanak, megőrizve a hagyományos tájképet és az extenzív, természetbarát művelési módnak köszönhető gazdag élővilágot.
- A tűzok-védelmi csomag az ország nyugati határvidékén lesz elérhető, ahol ennek a rendkívül ritka fajnak utolsó romániai állománya található.

■ *Több, mint öt éve beterveztett, békászó sas védelmére vonatkozó agromédius (AKG) csomagunkat és tűzokvédelmi csomagunkat végre elfogadta a minisztérium, amelyekre már Brüsszel is rábolintott*

NAGYRAGADOZÓKKAL KAPCSOLATOS SZABÁLYOZÁSOK

A nagyragadozók, elsősorban a medve, Romániában az ember-természet konfliktus emblematikus szereplőivé váltak. A témával több, mint egy évtizede foglalkozunk.

Újabb és korábbi eredményeinket, felhalmozott tapasztalatunkat annak szolgálatába igyekszünk állítani, hogy a medvékkel, illetve más nagyragadozókkal kapcsolatos intézkedések, a közösségi igények figyelembe vétele mellett, tudományos tényekre és eredményekre alapultak legyenek.

- 2017 folyamán is szerepet vállaltunk az Országos Nagyragadozós Munkacsoportban (*Grupul de Lucru Carnivore Mari*, a Román Környezetvédelmi Minisztérium nagyragadozós ügyekben illetékes szaktanácsadói testülete). A szakminisztérium közbelépése nyomán, a Munkacsoportot tavasszal olyan intézmények képviselőivel egészítették ki, akiknek úgymond releváns lehet a véleménye a nagyragadozókkal kapcsolatos kérdésekben. Ezekre a személyekre sajnos, már nem vonatkozott a Munkacsoport korábbi tagjaival szemben érvényes szakmai kritériumrendszer. A bővítés nyomán a Munkacsoport elvesztette a természetvédelmi többséget, és nettó többségbe kerültek azok, akik többé-kevésbé nyíltan a vadászati lobbist képviselik. A tavaszi találkozó során, a már új összetételű Munkacsoport megszavazta a nagyragadozók trófeavadászatának újramegzátását. Erre végül is 2017-ben még nem igazán került sor, csak egy, sürgősségi esetekben (ismételt károkozások ugyanazon egyedek által, embereket célzó medvetámadás) történő beavatkozási lehetőség teremtődött meg.
- Ugyanakkor 2017 folyamán, több más természetvédelmi egyesülettel közösen, többször is nyílt levelet intéztünk a Környezetvédelmi Minisztériumhoz, amelyekben figyelmeztettünk arra, hogy a romániai, nagyragadozókkal kapcsolatos konfliktusokat nem lehet csupán vadászati eszközökkel megoldani. Ezek az ismételt közbenjárások egy egész sor konkrét javaslatot tartalmaztak, mint pl. a kártérítési rendszer hatékonyságának növelése, kármegelőzési lehetőségek anyagi támogatása, a vadgazdálkodás anyagi támogatása, nevelési és információs programok a konfliktusos területeken stb. Ezeknek a javaslatoknak a túlnyomó többségét azonban mindeddig mellőzték, és sajnos jelenleg is ez a helyzet áll fenn.

KEZELÉSI ÚTMUTATÓ ÜRGÉS GYEPEK MEGFELELŐ FENNTARTÁSÁHOZ

Különböző fajvédelmi projektjeink eredményeit arra is felhasználjuk, hogy egy-egy faj védelmében szerzett tapasztalatainkat eljuttassuk a különböző érintett döntéshozóknak vagy társadalmi csoportoknak.

- A [RAPTORSPREYLIFE](#) projekt keretében szerzett tapasztalatainkra alapozva, az elmúlt évben egy, az ürge (*Spermophilus citellus*) élőhelyeinek megfelelő kezelését célzó útmutatót állítottunk össze. A dokumentum elsődleges célja az ürgés gyepeket, elsősorban legelőket használó egyének vagy jogi személyek felvilágosítása e védett rágcsáló élőhelyi igényeiről, az ürge és élőhelyeinek törvényes védelméről, valamint a faj megőrzését elősegítő gyepterkezelési módokról, kitérve a támogatások nyújtotta lehetőségekre is. Az útmutató egyebek mellett részletezi a jogszabályi kötelezettségeket védett területeken belül és kívül, javaslatokat tesz a legeltetés megfelelő módjára (pl. a legelő állatok maximális sűrűségének betartására), és egyéb, ürgés gyepeken és velük szomszédos szántóterületeken alkalmazandó intézkedésekre.
- A dokumentumot első körben a projekt célterületén működő Környezetvédelmi Ügynökségeknek és Mezőgazdasági Igazgatóságoknak küldtük ki, a jövőben azonban minden érdekelt félnek rendelkezésére bocsátjuk.

NATURA 2000 KOALÍCIÓ

A Natura 2000 Koalíciót romániai természetvédelmi szervezetek hozták létre 15 évvel ezelőtt. A Milvus Csoport az alapító tagok között volt és jelenleg is képviselteti magát a Koalíció vezetőségében.

A Koalíció fő célja a természetvédelemmel kapcsolatos törvények javítása, betartásának ellenőrzése, valamint a védett területeken elkövetett kihatások elleni fellépés.

- 2017 természetvédelmi szempontból a jelentős visszaesések éve volt. Többek között megszűnt vagy rossz irányba változott számos, az erdővédelem szempontjából fontos szabályozás. Ezek ellen a Koalíció fellépett ugyan, de kevés eredménnyel.
- Jelentős sikerek könyvelhető viszont el a zsil-völgyi vízierőmű-projekt ideiglenes leállítása.

TÁJÉKOZTATÁS ÉS KOMMUNIKÁCIÓ

Egyesületünk [honlapján](#), a Facebook közösségi oldalunkon és a [Youtube](#) csatornánkon keresztül ismertetjük tevékenységeinket a hazai és külföldi természetbarátokkal.

Folyamatosan tartjuk a kapcsolatot a helyi és országos médiával, sajtókonferenciák, sajtóközlemények és interjúk által.

Az online és az audiovizuális médiacsatornákon keresztül folytatott kommunikáció mellett, igyekszünk személyesen is minél több embert elérni. A nevelési tevékenységeink mellett a felnőtteket is megszólítjuk. Tudományos és ismeretterjesztő előadásokat tartunk szakembereknek és érdeklődő lakosoknak.

Ebben az évben is nagy hangsúlyt fektettünk a lakossággal és a szakmai szervezetekkel való online és direkt kapcsolattartásra:

- Idén is a legnépszerűbb online tartalmak közé tartozott a sáromberki gólya-webkamera, amelyen keresztül élőben követhették az érdeklődők a gólyafészkekben zajló eseményeket. Ebben az évben 34 977 egyedi felhasználó, 230 489 alkalommal követte a webkamera által közvetített eseményeket.
- Szintén népszerű a jeladózott madaraink őszi és tavaszi vonulásának [online követése](#), illetve a fotóverseny közönségdíjának megszavazása a [Facebook](#) közösségi oldalunkon.
- 25 hazai és külföldi helyszínen, kezdve a kávézóktól az egyetemekig, összesen 32 előadást tartottunk melyeken 1127 embert szólítottunk meg. A különböző rendezvények hallgatósága információkat kapott többek között a rehabilitációs központról, az autópálya és vadon élő állatok kapcsolatáról, az ökoszisztéma szolgáltatásokról, természeti értékekre alapuló turisztikai program kialakításáról és különböző természetvédelmi problémákról.
- Igyekeztünk nyilvános eseményeken is jelen lenni. Az idén talán a legsikeresebb a Vásárhelyi Forratagon való részvételünk volt. A rendezvény során több, mint 400 gyerek és felnőtt vett részt az általunk szervezett tevékenységeken.
- 360 sajtómegjelenésünk volt az írott és audiovizuális médiában
- [Facebook](#) oldalunkat több, mint ötezren követik.
- [Youtube](#) csatornánkra 65 videó került fel az idén

- *Azt tapasztaljuk, hogy évről évre a sajtó és az emberek is jobban érdeklődnek a természetvédelem iránt, mivel a helyi és az országos média egyre gyakrabban keres bennünket.*

KIADVÁNYOK, PUBLIKÁCIÓK ÉS KONFERENCIÁK

TUDOMÁNYOS KÖZLEMÉNYEK

Borka-Vitális, L., **Domokos, Cs.**, Földvári, G., Majoros, G. 2017. Endoparasites of brown bears in Eastern Transylvania, Romania. *Ursus* 28(1): 20–30.

Mărginean, G. I., **Sos, T.**, Gherman, E. 2017. The illegal internet based trade in European pond turtle *Emys orbicularis* (Linnaeus, 1758) in Romania: a threat factor for conservation. *North-Western Journal of Zoology* (2017): e171506.

Teran, L., **Sos, T.**, Hegyeli, Zs., Gábos, E., **Fülöp, T.**, **Marton, A.** 2017. New data on the distribution of Eastern spadefoot toad *Pelobates syriacus* Boettger, 1889 (Anura: Pelobatidae) in the Pannonian Plain. *North-Western Journal of Zoology* 13(1): 179–182.

KIADVÁNYOK

Érintett elemzés - összefoglaló tanulmány az „Ökoszisztéma szolgáltatások felmérése és térképezése a Nyárad és Kis-Küküllő menti Natura 2000 területeken” c. projekt keretében készült kvalitatív adatgyűjtés eredményeiről

Összefoglaló tanulmány fényképes preferencia értékelés eredményeiről - „Ökoszisztéma szolgáltatások felmérése és értékelése a Nyárad és Kis-Küküllő menti Natura 2000-es területeken” projekt

MERRE ELŐRE? Jövőképek a Nyárad és Kis-Küküllő Mente ökoszisztéma szolgáltatásainak tükrében - „Ökoszisztéma szolgáltatások felmérése és értékelése a Nyárad és Kis-Küküllő menti Natura 2000-es területeken” projekt

MENNYIT ÉRNEK A TERMÉSZET AJÁNDÉKAI? A Nyárad és Kis-Küküllő menti Natura 2000 területek ökoszisztéma szolgáltatás kutatásának összefoglaló tanulmánya - „Ökoszisztéma szolgáltatások felmérése és értékelése a Nyárad és Kis-Küküllő menti Natura 2000-es területeken” projekt

MILYEN SZOLGÁLTATÁSOKAT NYÚJT SZÁMUNKRA A TERMÉSZET? - Mezőgazdasággal kapcsolatos ajánlások döntéshozóknak - „Ökoszisztéma szolgáltatások felmérése és értékelése a Nyárad és Kis-Küküllő menti Natura 2000-es területeken” projekt

MILYEN SZOLGÁLTATÁSOKAT NYÚJT SZÁMUNKRA A TERMÉSZET? - Vízgazdálkodással kapcsolatos ajánlások döntéshozóknak - „Ökoszisztéma szolgáltatások felmérése és értékelése a Nyárad és Kis-Küküllő menti Natura 2000-es területeken” projekt

MILYEN SZOLGÁLTATÁSOKAT NYÚJT SZÁMUNKRA A TERMÉSZET? - Erdő és vadgazdálkodással kapcsolatos ajánlások döntéshozóknak - „Ökoszisztéma szolgáltatások felmérése és értékelése a Nyárad és Kis-Küküllő menti Natura 2000-es területeken” projekt

MILYEN SZOLGÁLTATÁSOKAT NYÚJT SZÁMUNKRA A TERMÉSZET? - Turizmussal kapcsolatos ajánlások döntéshozóknak - „Ökoszisztéma szolgáltatások felmérése és értékelése a Nyárad és Kis-Küküllő menti Natura 2000-es területeken” projekt

Projekt jelentés - összefoglaló tanulmány szakemberek számára - „Ökoszisztéma szolgáltatások felmérése és értékelése a Nyárad és Kis-Küküllő menti Natura 2000-es területeken” projekt

Intergrált közlekedés és zöld infrastruktúra tervezés a Kárpát-medencében a természet és az ember javára - „Intergrált közlekedés és zöld infrastruktúra tervezés a Kárpát-medencében a természet és az ember javára” projekt,

TUDOMÁNYOS KONFERENCIA-MEGJELENÉSEK

Benkő, Z., Fântâna, C., **Kovács, I.**, Baltag, E., **Bóné, G.**, **Daróczi, Sz.**, Domşa, C., **Marton, A.**, Szabó, D. Z., Veres-Szászka, J. 2017. Ki, hol, mikor és mennyit? Az észlelési valószínűséget befolyásoló tényezők jelentősége a relatív abundanciák elterjedésének becslésében. Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Magyar Biológiai és Ökológiai Intézet, Apáthy István Egyesület, Kolozsvári Akadémiai Bizottság. 18. Kolozsvári Biológus Napok. Kolozsvár, 2017 március 31 – április 1. Kivonatfüzet, p. 12.

Imecs, I., **Nagy, A. A.** 2017. A Moldova folyó és árterének halfaunisztikai vizsgálata (Moldova régió, Románia). In: Harka Á. (szerk.) A XIII. Magyar Haltani Konferencia programja és előadás-kivonatai. Magyar Haltani Társaság, Debrecen, 2017. március 23–24, p. 4.

Imecs, I., **Nagy, A. A.** 2017. A kezelési tervek útvesztői: a Vedeia folyó Natura 2000-es terület esete. Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Magyar Biológiai és Ökológiai Intézet, Apáthy István Egyesület, Kolozsvári Akadémiai Bizottság. 18. Kolozsvári Biológus Napok. Kolozsvár, 2017 március 31 – április 1. Kivonatfüzet, p. 18.

Juhász, E., **Sugár, Sz.**, Palásti, P., **Kecskés, A.** 2017. Hogyan segítheti az élőhely növényzeti felmérése a barna medve (*Ursus arctos*) életmódjának megismerését? In: Mizsei, E., Szepesváry, Cs. (szerk.) „Sikerek és tanulságok a természetvédelemben” XI. Magyar Természetvédelmi Biológiai Konferencia, Eger, 2017 november 2–5. Absztrakt-kötet, p. 82.

Kalóczkai, Á., Arany, I., Vári, Á., Kelemen, E., **Kelemen, K., Papp, J.**, Czúcz, B. 2017. A legfontosabb ökoszisztéma szolgáltatások a Nyárad és Kis-Küküllő mentén. In: Mizsei, E., Szepesváry, Cs. (szerk.) „Sikerek és tanulságok a természetvédelemben” XI. Magyar Természetvédelmi Biológiai Konferencia, Eger, 2017 november 2–5. Absztrakt-kötet, p. 84.

Kelemen, K., Kelemen, A. M., Papp, J., Arany, I., Czúcz, B., Kalóczkai, Á., Óhegyi, E., Papp, T., Szabó, L., Vári, Á., Zólyomi, Á. 2017. Ökoszisztéma szolgáltatások felmérése a Nyárad és Kis-Küküllő menti Natura 2000 területeken. Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Magyar Biológiai és Ökológiai Intézet, Apáthy István Egyesület, Kolozsvári Akadémiai Bizottság. 18. Kolozsvári Biológus Napok. Kolozsvár, 2017 március 31 – április 1. Kivonatfüzet, p. 19.

Kovács I. 2017. OpenBirdMaps. EuroBirdPortal 10th meeting of partners - Workshop on "Best practices in bird data portals" – Namur (Belgium), 2-3 March 2017.

Marton, A. 2017. A Chituc-túrási gyűrűzőtábor eredményei 2014-2016 között. Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Magyar Biológiai és Ökológiai Intézet, Apáthy István Egyesület, Kolozsvári Akadémiai Bizottság. 18. Kolozsvári Biológus Napok. Kolozsvár, 2017 március 31 – április 1. Kivonatfüzet, p. 26.

Nagy, A. A., Imecs, I. 2017. Elég-e csak a folyót védeni? Avagy hová tűnt a Kis-Küküllő ártérülete? Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Magyar Biológiai és Ökológiai Intézet, Apáthy István Egyesület, Kolozsvári Akadémiai Bizottság. 18. Kolozsvári Biológus Napok. Kolozsvár, 2017 március 31 – április 1. Kivonatfüzet, p. 28.

Nagy, A. A., Ferincz, Á., Takács, P., Oşel, V., Imecs, I., 2017. Hány törpecsíkfaj (Sabanejewia sp.) él Romániában? In: Harka Á. (szerk.) A XIII. Magyar Haltani Konferencia programja és előadás-kivonatai. Magyar Haltani Társaság, Debrecen, 2017. március 23–24, p. 6.

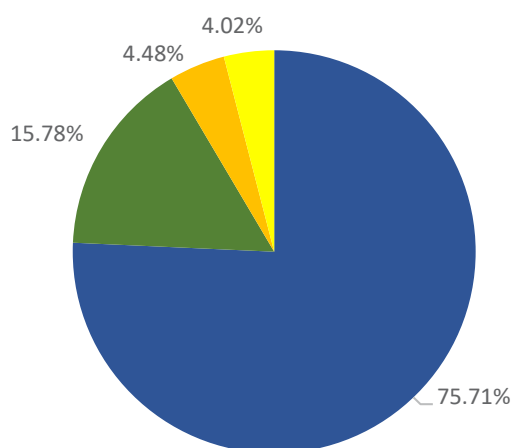
Németh A., Sramkó G., Csorba G., Czabán D., **Hegyesi Zs.**, Cserkész T. 2017. Fogas vakony, földi kölkök és háromvű csíkosegér – molekuláris diverzitás és endemikus emlősfajok a Kárpát-medencében. A biodiverzitásról másképp 2. „Puli, csata és fuszujka – sokféleség a génektől a pörköltig”. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest, ISBN 978-615-80623-3-6., 2017, p. 14-15.

Vári, Á., Arany, I., Kalóczkai, Á., **Kelemen, K., Papp, J., Kelemen, M.**, Czúcz, B. 2017. Ökoszisztéma szolgáltatások értékelése a Nyárad és a Kis Küküllő mentén. In: Mizsei, E., Szepesváry, Cs. (szerk.) „Sikerek és tanulságok a természetvédelemben” XI. Magyar Természetvédelmi Biológiai Konferencia, Eger, 2017 november 2–5. Absztrakt-kötet, p. 162.

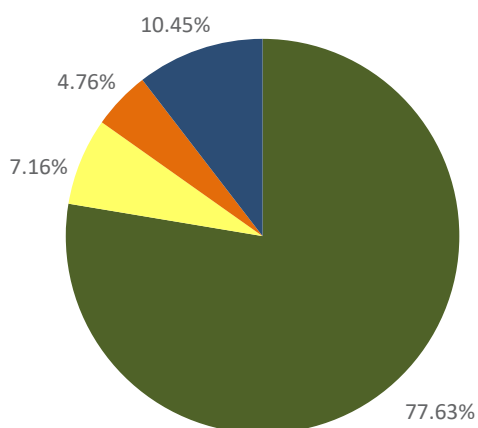
Zeitz, R., Daróczi, J. Sz., Komáromi, I., Papp, T., Sos, T., Hegyesi, Zs. 2017. Feeding habitat preferences of Lesser Spotted Eagle (*Clanga pomarina*) in Transylvania, Romania. In: International Conference on the Conservation of the Lesser Spotted Eagle, 11-14 October 2017, Burgas, Bulgaria.

2017 évi bevételeink megoszlása

■ EU-s és nemzetközi pályázatok ■ szerződéses munkák
■ társadalmi hozzájárulás ■ egyéb

2017 évi költségeink megoszlása

■ Természetvédelmi kiadások ■ Kommunikáció és arculatépítés
■ Irodafenntartás ■ Adminisztratív költségek

GAZDASÁGI JELENTÉS

Egyesületünk működésének alapját az idei évben is elsősorban a nemzetközi és EU-s pályázatok fedezik, amelyek egyre bizonytalanabbak. Ennek ellenére elmondhatjuk, hogy nemzetközi szakmai elismertségünknek köszönhetően sikeresnek mondhatjuk magunkat ezen a téren.

Fontos bevételeink származtak még különböző szerződéses munkáinkból, amelyek fontos pályázatfüggetlen forrásai egyesületünknek. A különböző társadalmi hozzájárulási formák (cégek szponzorizálása, magánszemélyek adományai és adójuk 2%-a, tagdíj) nélkül nagyon sok, természetvédelmi és társadalmi szempontból fontos programunk nem valósulhatna meg.

A 2017-es évben összesen 1 028 198 lej bevétele volt egyesületünknek, míg 1 917 372 lej kifizetésünk. A hiány döntő többsége abból származik, hogy a legtöbb EU-s pályázatunk utófinanszírozásos és az ezekben kifizetett összeget majd csak utólag fogjuk megkapni.

Az idén 25 teljes vagy részmunkaidős alkalmazott dolgozott velünk. Nagy anyagi kihívást jelentett számunkra, hogy meg tudjuk tartani kollégáinkat. A 25 alkalmazott munkáját 229 önkéntes segítette, akiknek legjobb esetben is csak a költségeit tudjuk részben téríteni, napidíjat számukra nem tudunk biztosítani. Ennek ellenére sokan közülük már évek óta segítik tudományos és természetvédelmi tevékenységeink megvalósítását.

Köszönjük önzetlen segítségüket!

2017-ben futott pályázataink és szerződéses munkáink:

1	LIFE által finanszírozott pályázatok: ▪ A szalakóta védelme a Kárpát-medencében (LIFE13/NAT/HU/000081) ▪ A veszélyeztetett parlagi sas és kerecsensólyom populációk zsákmánybázisának biztosítása a Kárpát-medencében (LIFE13 NAT/HU/000183)
2	Interreg Duna Transznacionális Program: ▪ TRANSGREEN (DTP1-187-3.1-TRANSGREEN)
3	Norvég Alap EEA Grants: ▪ Ökoszisztéma szolgáltatások felmérése és értékelése a Nyárad és Kis-Küküllő menti Natura 2000-es területeken
4	Svájci Madártani Intézet MAVÁ: ▪ Románia és Európa fészkelő madarainak atlasza
5	ERASMUS+ Programme of the European Union: ▪ Learning Humanity from Animals
6	Bears in Mind; Bernd Thies Foundation; Columbus ZOO & Aquarium: ▪ Medvevédelmi és kutatási projekt
7	Szerződéses munkák: ▪ Conservation Carpathia Alapítvány: Erdei madárfajok monitoringja a Dâmbovița völgyében ▪ International Investment Bank: Nyárad és Küküllő menti Natura 2000 területeken folyó nevelési program

Szponzorok és támogatók:

Continental Commerce
Import & Export SRL
SC Intercoop SRL
Kék Hal SRL
Adonis SRL
Venena SRL

A magánszemélyeknek köszönjük az adományokat, a tavalyi személyi adó **2%-ot** is és jövőre is szívesen fogadjuk.

Köszönjük a Marosszéki Községi Alapítvány által szervezett, - Marosvásárhelyi Adományozói Kör és Régeni Községi Bérlet eseményeken való magánszemélyek adományait.

Milvus Csoport Egyesület

Cím: Márton Áron utca nr. 9/B,
540058 Marosvásárhely

Levelező cím: 540600 Tîrgu Mureş OP1 CP40

Bank: ING BANK RO12INGB0000999901703336

Tel/Fax: +40 265 264726

E-mail: office@milvus.ro

Web: www.milvus.ro

[www.facebook.com/
MilvusGroup/](https://www.facebook.com/MilvusGroup/)

